

de Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel
Gratis en onbetaalbaar sinds 1983

Oktober 2013

België - Belgique

P.P. - P.B.

1160 Oudergem

Gemeenteplein

BC31570

Excelleren? Niet bij ons
*Recht op tweede examenkans ingeperkt
door geplande decreetswijziging?*

My Bloody Valentine
*“Wie me komt vertellen dat ik mijn
versterkers stiller moet zetten, is een
heel dom persoon”*

LUXEKOTEN ZONDER KEUKEN
U-RESIDENCE MAAKT BELOFTEN NIET WAAR

INHOUD

Opinie

- 3 **Vriendjespolitiek**
Edito
- 18 **Stijgende publicatiedruk gevaar voor avondonderwijs**

Nieuws

- 4 **Kortnieuws**
Tweejaarlijkse herexamens
Hervorming bestuur uitgesteld
Inschrijven nog niet zonder problemen
Nieuw statuut voor kringen
Student in Jette voelt zich onveilig
Klassieke talen en culturen verdwijnen van VUB
- 6 **Advertentie belooft keuken, bewoners krijgen microgolf**
Bewoners U-residence misleid?
- 8 **Excelleren? Niet bij ons**
Decreetswijziging brengt tweede examenkans in gevaar
- 11 **VUB blundert in nieuw onderwijs- en examenreglement**

Satire

- 19 **Het Nieuws van Morgen**

Muziek

- 20 **My Bloody Valentine: “Er is niets mis met luid zijn”**
- 22 **Shannon & The Clams and the return of the boyband**

Interview

- 12 **“De student is mondiger als klant, maar hij is minder assertief als vrije denker”**
Professoren emeriti Catharina Lis en Hugo Soly

Reportage

- 16 **De bezetting van de VUBtiel**
- 24 **Achter de glimlach van een monnik**
Hoe een man een geloofscrisis veroorzaakte

Cultuur

- 26 **Geweld is onvermijdelijk**
Boekrecensie *Rebellen – Van Galliërs tot indignados*
- 27 **Literaire geesten**

Colofon

De Moeial

Triomflaan 35, 1160 Brussel
redactie@demoeial.be
www.demoeial.be
+ facebook, twitter, issuu

Hoofdredacteur

Stéphanie Romans

Adjunct-hoofdredacteur

Paola Verhaert

Secretaris

Sandro González-Maseda

Redactieleden

Alvaro Avelar, Manly Callewaert, Charlotte De Grauwe, Ruben Claesen, Olivier Dieleman, Sarah Fellahi, Sandro González-Maseda, Sarah Hamdi, Joren Janssens, Quinten Joris, Kenneth Pontzeele, Paola Verhaert

Redactiemedewerkers

Laetitia Janssens

Fotografie

Manly Callewaert, Sarah Fellahi, Sarah Hamdi

Illustratie

Quinten Joris

Ereleden

M. Magits, Jean-Paul Sartre, Jim Van Leemput, S. Carmiggelt, Stig Geukens

Eindredactie

Ruben Claesen, Sandro González-Maseda, Joren Janssens, Quinten Joris, Kenneth Pontzeele, Stéphanie Romans, Paola Verhaert

Lay-out

Stéphanie Romans

Jaarabonnement: 30 euro

Stuur uw aanvraag en adresgegevens naar redactie@demoeial.be

Verzonden naar de drukker op: 7 oktober 2013

Oplage: 2000 exemplaren
Formaat: 236 mm x 300 mm

Verantwoordelijke uitgever: Ruben Claesen, de Moeial, Triomflaan 35, 1160 Oudergem

FOTO VOORPAGINA: BRIEVENBUSSEN IN U-RESIDENCE
BRON: MANLY CALLEWAERT

EDITO

Vriendjespolitiek

Over vriendschap bestaan talloze tegeltjeswijsheden. Het blijft dan ook iets waaraan een mens nu eenmaal behoefte heeft. Nieuwe studenten proberen vriendschap te sluiten met studiegenoten en zijn daarvoor bereid tot heel wat vnzige daden. Ook rector De Knop probeert erbij te horen, niets menselijks is hem vreemd, maar heeft hij niet stiekem foute vriendjes?

In september maakt de VUB de 22 nieuwe VUB-Fellows bekend. De Fellowships bestaan sinds 2012 en beogen de interactie tussen wetenschap, maatschappij en bedrijfsleven te verbeteren en good practices van elkaar te kunnen overnemen. De Fellows engageren zich tot een samenwerking met de VUB voor drie jaar. Laat de titel u trouwens niet misleiden, ook vrouwen kunnen het wel degelijk tot Fellow schoppen. De meest in het oog springende benoeming ging zelfs naar een vrouw die voor twee telt, staatssecretaris van Asiel en Migratie Maggie De Block. Zoekt Paul De Knop een nieuw vriendinnetje?

De VUB looft de Open VLD-politica om haar humane en correcte politiek, waarmee zij zoveel mogelijk mensen uit de armoede probeert te helpen. Dat schreef Het Laatste Nieuws en wordt bevestigd door rector De Knop. “Beleid voeren is keuzes maken en Maggie De Block houdt zich staande op een moeilijk dossier”. Het vurig protest van Afghaanse vluchtelingen tegen haar beleid wijzigt dat standpunt niet.

De Fellowship van De Block gaat uit van de faculteit Geneeskunde. Als VUB-alumna en voormalig arts nam ze de titel maar wat graag in ontvangst. Maar waarom moet net zij als baken dienen voor de universitaire gemeenschap en het medisch personeel? Haar beleid blijft immers controversieel, aan de VUB misschien zelfs meer dan elders.

We herinneren ons ook op deze redactie nog goed wat de rol van Maggie De Block was toen 25 sans-papiers in een VUB-gebouw een hongerstaking startten die 102 dagen zou duren. Haar communicatieve afwezigheid verontwaardigde de studenten die de mensen zonder papieren met hart en ziel opvingen. Terwijl zij de mannen van vel over been bijstonden en probeerden te communiceren met een uitgehongerde man die zijn lippen open naaide uit wanhoop, sprak De Block over emotionele chantage. Toen een man bij het beëindigen van de hongerstaking uit het raam poogde te springen, werden studenten afgewimpeld door De Blocks woordvoerster. De publieke opinie stond aan haar zijde, zoals dat ook vandaag weer het geval is nu vierhonderd Afghanen met hun kinderen vragen om een menswaardig bestaan in ons land. Dat uitgerekend de VUB deze onwrikbare tante een Fellowship aanbiedt, is ongetwijfeld pijnlijk voor de studenten en sans-papiers die haar nog

niet vergeten zijn. De Knop koos toen geen kant, hoewel hij door die houding De Block meer steunde dan zijn studenten. Nu steunt hij haar beleid wel expliciet. Excuses voor die vervelende hongerstaking van toen, het zal niet meer gebeuren.

Maggie De Block is overigens niet de enige Open VLD'er die gepaaid wordt door onze alma mater. De VUB streeft eveneens het ego van Brussels minister Guy Vanhengel. Op de academische opening kreeg hij een half uur spreektijd om zijn, eerder platte, visie op Brussel te komen verhalen. De minister kwam orakelen over de Brusselse begroting in evenwicht, een verdienste die de toehoorder natuurlijk op de mouw van zijn partij diende te spelden. Met zijn half uur was Guy Vanhengel het langst aan het woord van alle sprekers op de academische opening.

Het is voor de VUB ongetwijfeld niet vanzelfsprekend om in een verzuild Vlaanderen politieke aansluiting te vinden. Bij de katholieke zuil kan een vrijzinnige universiteit uiteraard niet komen aankloppen. Bij de NV-A heeft een Brusselse universiteit evenmin iets te zoeken. Wie bij de Sp.a zijn bruggen verbrandt of om andere redenen geen toenadering vindt of wil vinden, strandt hoogstwaarschijnlijk bij Open VLD. De Knop heeft door de jaren heen het jargon al vlekkeloos aangenomen en profileert zich als de ondernemer die ze bij de Vlaamse liberalen zo graag zien. Hij is internationaal, doet aan good governance en loopt over van de innovatie. Het samenwerkingscontract met Unizo dateert al van twee academische openingszittingen geleden.

Of Open VLD de beste partij is om tegen aan te schurken, dat blijft slechts gissen. Op een punt lijkt de rector zijn slag thuis te halen. Open Vld Brussel springt uit het niets in de bres voor de renovatie van het VUB-zwembad. De sportdienst zoekt twee miljoen euro aan subsidiegeld om het zwembad grondig te renoveren. Het financiële plaatje raakte afgelopen jaar maar niet rond en nu is daar Ann Brusseel, Brussels parlements lid voor Open VLD en lid van de raad van bestuur van de VUB. Terwijl zij Pascal Smet ondervraagt over de toestand van het zwembad schrijft collega Carla Dejonghe erover in een open brief aan minister Muylers. Een voor allen, allen voor het zwembad.

Een ding is zeker: ook academia kijkt reikhalzend uit naar de verkiezingen van 2014. Is de kleine winst inzake het zwembaddossier een mogelijk deksel op de neus waard? De VUB neemt voorlopig de gok en wedt op één paard. Het spreekwoord noemt alvast dat onverstandig. Als de feiten maar niet volgen. ♦

Stéphanie Romans, hoofdredacteur

VICERECTOR ONDERWIJS YVETTE MICHOTTE
BRON: SARAH FELLAHI

Tweejaarlijks herexamens?

De Vlaamse universiteiten bekijken of het mogelijk is om het academiejaar anders in te delen. De huidige planning, met twee examenperiodes in januari en juni en één herexamenperiode in augustus, zou enkele belangrijke nadelen hebben en niet meer goed passen bij de huidige werkvormen.

Vicerector Onderwijs van de VUB, Yvette Michotte, is voorstander van een examenperiode voor de kerstvakantie, waarop in

januari een herexamenperiode zou volgen. De eerste zittijd in het tweede semester zou dan vallen in juni, waarop in juli meteen herexamens volgen. “Wie het niet goed doet in zijn januari-examens na het eerste semester weet vandaag pas in september, dus acht maand later, of hij alsnog slaagt. Daar zit te veel tijd tussen. Studenten hebben vandaag de neiging examens naar de septemberzittijd te verschuiven, net als hun masterproef. Zo hebben profs geen vakantie

meer”, aldus Michotte in *De Standaard*.

De Vlaamse studentenkoepel VVS bekijkt het voorstel van de universiteiten, maar staat er tot nog toe kritisch tegenover. De studenten vrezen voor massieve periodes van intensief studeren omdat eerste en tweede zit meer zouden lijken op één lange zittijd. Vooral studenten met veel herexamens zouden daardoor te maken krijgen met te zware blokperiodes. (sr) ◆

Hervorming bestuur uitgesteld

Eind vorig academiejaar lanceerde rector Paul De Knop zijn ambitieuze plannen voor de hervorming van de bestuursstructuren op de VUB. Zowel de hoogste bestuursniveaus als de faculteiten zouden in twee fases vereenvoudigd moeten worden. Dit jaar was volgens de eerste plannen de Raad van Bestuur aan de beurt, het hoogste bestuursorgaan van de VUB. Een academiejaar later zou het facultaire niveau volgen. Deze fasering blijkt nu op enkele problemen te stuiten, zo liet vice-rector Studentenbeleid Viviane Jonckers verstaan op de plenaire vergadering van de Studentenraad van 3 oktober. “Om de afvaardiging in bijvoorbeeld de Raad van Bestuur uit te tekenen is het bijvoorbeeld belangrijk om te weten hoe de faculteiten er na de hervorming uitzien.” De hervormingen zullen daarom in één keer worden doorgevoerd. De hertekening van de hogere bestuursorganen wordt daarom met een academiejaar uitgesteld. ◆

Inschrijven nog niet zonder problemen

De wachtrijen voor de inschrijvingen zijn nog niet weggewerkt. Het nieuwe online inschrijvingssysteem CALI dat sinds dit academiejaar het oude systeem vervangt, loopt nog niet op rolletjes. De Studentenraad toonde zich bezorgd over de naderende deadline voor registratie van vakken op 14 oktober. De deadline wordt vooralsnog niet aangepast en de verantwoordelijke diensten proberen de dossiers van studenten met een probleem zo snel mogelijk op te lossen. Studenten die om hulp hebben gevraagd, worden gemaand geduld uit te oefenen. De wachtrij is lang, maar de dossiers zijn in behandeling. Studenten wiens inschrijving rond is en wachten op een attest, moeten zich ervan vergewissen dat ze een foto hebben opgeladen in het systeem. Zonder foto, worden de studentenkaart en het attest niet opgestuurd. Wie echt met dringende vragen zit, kan langsgaan in gebouw Y'. De Studentenraad vraagt om een redelijke houding tegenover studenten die niet op tijd ingeschreven geraken. Studentenvertegenwoordigers zien de EHBO-post bovendien graag opnieuw openen. ◆

Nieuw statuut voor kringen

Studentenverenigingen die activiteiten willen ontplooiën op de VUB, kunnen vanaf nu erkenning aanvragen via een nieuwe procedure. De koepelorganisatie van de studentenkringen, BSG, wil kringen die vanwege hun organieke structuur geen volledige erkenning kunnen krijgen, op die manier tegemoet komen. De Studentenraad keurde het voorstel van BSG goed. De kringen die de zogenaamde functionele erkenning krijgen, zullen geen subsidie ontvangen zoals volwaardig erkende kringen, maar kunnen wel gebruik maken van VUB-infrastructuur. Zo kunnen zij bijvoorbeeld lokalen reserveren en met studenten communiceren via de gebruikelijke kanalen. Vooral internationale kringen zouden baat hebben bij deze nieuwe erkenningsmodaliteit. De beperkte erkenning is echter niet uitsluitend voorbehouden voor dit soort verenigingen. Studentenvereniging Capitant kreeg vorige zomer al een functionele erkenning van de Studentenraad. Nu is het beperkte statuut ook daadwerkelijk geformaliseerd. (sr) ◆

Student in Jette voelt zich onveilig

Studenten op de campus Jette voelen zich minder veilig dan de kotstudenten op en rond de campus Etterbeek. Dat blijkt uit een enquête die de VUB organiseerde op vraag van de Studentenraad. De universiteit overweegt nu om extra maatregelen te nemen. Aan de enquête namen 206 van de 1256 kotstudenten deel. De meeste deelnemers (zo'n 35 procent) wonen in een kot op de medische campus in Jette.

Iets meer dan twintig procent van de respondenten geeft aan zelf al eens geconfronteerd te zijn met een veiligheidsincident op de campus. Op de Nieuwelaankoten in Etterbeek en op campus Jette ligt dat percentage het hoogst, respectievelijk op 38,46 en 29,17 procent. Diefstal, fysiek geweld en in-

braken komen het vaakst voor, gevolgd door voyeurisme en handtastelijkheden. Van de respondenten kent ruim dertig procent een geval waarbij een medestudent slachtoffer werd van geweld of voyeurisme.

De daders zijn niet altijd medestudenten; vaak gaat het om externe daders die de campus betreden. Meestal gaat het dan ook niet om een enkele dader, maar om een groep van personen die studenten fysiek bedreigen. Van de studenten die zelf slachtoffer werden van een incident, geeft ongeveer de helft bovendien aan de bewaking te hebben benaderd. Die zou echter niet altijd adequaat gereageerd hebben. In Jette zou de bewaking in sommige gevallen te ver weg geweest zijn

van het incident om tijdig ter plaatse te kunnen komen. Studenten geven aan dat de bewaking soms wel drie kwartier nodig heeft om de studentenkoten te bereiken door de lange afstand.

De meeste incidenten blijken zich 's nachts in de winterperiode voor te doen en vinden meestal plaats na een (tent-)TD. De Studentenraad zal nu samen met de Directie Infrastructuur bekijken welke maatregelen de VUB kan treffen om het veiligheidsgevoel te vergroten. Extra bewakers op risicovolle momenten en meer bewaking in Jette zouden een mogelijkheid kunnen zijn. Ook extra verlichting, besnoeiing van struiken en andere maatregelen ter verhoging van de zichtbaarheid worden overwogen. (sr)◆

Klassieke talen en culturen verdwijnen van VUB

CAMPUS ETTERBEEK // BRON: SARAH HAMDI

De faculteit Letteren en Wijsbegeerte moet 250.000 euro bezuinigen. Het beleidsplan, dat begin oktober in de Faculteitsraad werd goedgekeurd, treft de vakgroep Taal- en Letterkunde (TALK) het zwaarst. Hiermee wordt het einde ingeluid van de klassieke talen en culturen aan de VUB.

Zo komt er een einde aan de samenwerking met professor Christian Laes. Zijn nog resterend mandaat loopt op 1 oktober 2015 definitief af. Profes-

In juli raakte bekend dat de vakgroep Communicatiewetenschappen (SCOM) naar de faculteit ES zou overstappen. Toen zei professor Piet Van de Craen, tot vorige maandag nog decaan van LW, aan *Brusselnieuws.be*: "Professoren die met pensioen gaan worden niet vervangen, maar er komt geen enkele afvloeiing aan te pas." Het niet verlengde mandaat van Laes laat daar nu een ander licht op schijnen.

sor-emeritus Rudolf De Smet geeft momenteel nog het vak Geschiedenis van het humanisme; zijn mandaat eindigt op 1 oktober 2016. Professor Cecilia Saerens' emeritaat gaat dan weer in op 1 oktober 2017. Geen van hen zal vervangen worden. Vooral het vertrek van Laes en Saerens zorgt ervoor dat alle taal- en letterkundige vakken rond respectievelijk Latijn en Grieks zullen verdwijnen.

De opleiding Latijn lag al langer onder vuur. Vanaf het academiejaar 2012-2013 konden zich geen eerstejaars meer inschrijven en werd de afstudeerrichting afgebouwd. Men hoopte nog om de bewuste opleidingsonderdelen te kunnen behouden voor studenten uit bijvoorbeeld Wijsbegeerte of Geschiedenis, maar het beleidsplan veegt die ultieme hoop nu van tafel.

TALK is historisch de vakgroep die de meeste middelen gebruikt binnen de faculteit. Door het ruime aanbod van zes talen is er veel personeel nodig – telkens één prof voor taal- en één voor letterkunde – terwijl niet alle talencombinaties een hoog rendement hebben. Daardoor zou de vakgroep, volgens het facultaire allocatiemodel, jaarlijks zo'n 500.000 euro in het rood staan.

Ook de vakgroep Filosofie zal moeten besparen, maar in mindere mate. Zo wordt het mandaat van Jean Paul Van Bendegem, op diens eigen verzoek, gehalveerd tot 50 procent.

De hele faculteit bespaart dit jaar zelfs meer dan de opgelegde 250.000 euro, om zo een buffer te hebben voor stijgende kosten. Het hele plan staat of valt met de beslissing in de Raad van Bestuur, die in november wordt verwacht. ◆ (rc, sr)

Advertentie belooft keuken, bewoners krijgen microgolf

Door Stéphanie Romans

DIT ACADEMIEJAAR NAM DE VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL DE NIEUWE U-RESIDENCE IN GEBRUIK. STUDENTEN DIE AFGELOPEN MAAND HUN INTREK NAMEN IN HET GEBOUW REKENDEN OP EEN STUDIO MET EIGEN BADKAMER EN KEUKEN ZOALS OP INTERNET WAS AANGEGEVEN. DIE KEUKEN BLIJKT ECHTER TE BESTAAN UIT EEN KOELKAST EN MICROGOLFOVEN, NIET BEPAALD WAT STUDENTEN VERWACHT HADDEN.

In het nieuwe gebouw zijn 95 kamers beschikbaar voor studenten en bezoekers. 31 van die kamers zijn voor korte verblijven tot drie maanden. In de resterende 64 kamers kunnen studenten zes tot twaalf maanden verblijven. Hoewel de officiële opening nog niet heeft plaatsgevonden zijn de kamers wel al in gebruik genomen. Om het kotencomplex-hotel te realiseren, is de VUB in zee gegaan met Co-Life, een samenwerking van de projectontwikkelaars LIFE (Living In Funky Environments, nvdr.) en Conaco Real Estate.

What you see, is what you get?

Alle kamers in long stay zijn inmiddels verhuurd. De meeste bewoners komen uit het buitenland en studeren via een Erasmusuitwisseling aan de VUB. Voor een eenpersoonskamer betaalt een student 450 euro huur, de huurprijs voor een tweepersoonsstudio bedraagt 550 euro, exclusief kosten. Alle kamers zijn inmiddels verhuurd.

Op zijn website van U-residence worden kamers beschreven met internetverbinding, een gedifferentieerde housekeeping voor de short- en long-stay en een kitchenette met kookmogelijkheid. De kersverse bewoners van U-residence keken echter raar op toen zij hun nieuwe kot betraden. De studenten stelden vast dat de kookgelegenheid niet veel verder strekte dan een magnetronoven. Van kookvuren was geen sprake.

Anne*, een studente die haar intrek nam in de U-residence getuigt: “Over het algemeen is het hier fijn wonen. Door de vele internationale studenten die hier wonen, hoor je hier constant andere talen. Helaas is de keuken niet echt wat ik ervan verwacht had. De omschrijving op de website doet toch vermoeden dat er op zijn minst een kookvuur is. Niet dus.” Dat studenten zo overvallen zijn door het ontbreken van een fornuis komt omdat ze niet de kans kregen om hun kamer op voorhand te bezichtigen. “Alle communicatie

U-RESIDENCE // BRON: MANLY CALLEWAERT

verliep telefonisch of per e-mail met het bedrijf (LIFE, nvdr.) in Antwerpen. Overigens was dat lang niet altijd optimaal. Je kon de kamers niet bekijken voor je je huurcontract kwam ondertekenen. Dat is wel een beetje vreemd.” Lang heeft Anne uiteindelijk niet getwijfeld: “Ik heb gewoon een kookvuur gekocht, en dat gebruik ik nu. Het was niet eens zo heel duur.”

Baseren op de markt

Niet alleen de website van U-residence belooft bewoners een kitchenette, zo schrijft ook de internetpagina van LIFE dat “de student in dit project [kan] profiteren van elk gewenst comfort met een eigen douche, toilet en wastafel en eigen keuken.” Van misleiding op de website wil Antoon Van Coillie, projectontwikkelaar en partner van Life, niet direct spreken. “Op de kamers is plaats om te koken, in de kitchenette zijn water, een microgolfoven en koelkast aanwezig. Kookvuren hebben we niet geplaatst, maar we hebben ons

wel gebaseerd op het aanbod in de markt. Er zijn immers wel meer koten waar geen fornuis geplaatst is. We zien dit ook in andere Europese landen. In Oost-Europa is het zelfs gebruikelijk dat studenten met zijn drieën op een kamer zitten, zonder sanitair of keuken. De bedden staan er tegen elkaar. Privacy is daar dan ook onbestaande.”

“Bovendien wonen studenten op de campus, dus ze hebben genoeg mogelijkheden om buiten de deur te eten”, vervolgt Van Coillie. Studenten die toch graag zelf willen koken, hoeven echter niet te treuren en kunnen net als Anne zelf een vuur installeren. “Wie dat echt wil, kan uiteraard zelf een kookplaat aanschaffen. Er is elektriciteit aanwezig in de kitchenettes, en zolang de kookplaten de energiec capaciteit niet overbelasten en geen brandgevaar opleveren, kunnen wij studenten niet verbieden om er eentje aan te schaffen.”

Als de studenten de kamers hadden kunnen bezichtigen alvorens het contract te tekenen, had dat misschien heel wat ontgoochelde studenten gescheeld. “De kamers waren echter pas een week op voorhand klaar”, weet Van Coillie. “Om die reden konden we hen dan ook niet uitnodigen om te komen kijken.” Voor verrassingen in het contract zijn studenten behoed: U-residence gebruikt contracten gebaseerd op het modelcontract dat de VUB gebruikt. “De VUB heeft trouwens ook inspraak in hoe we het gebouw beheren. Wij mogen bijvoorbeeld niet onafhankelijk de huurprijs bepalen, daarover plegen wij overleg met de universiteit.” Veel klachten kreeg Van Coillie naar eigen zeggen nog niet binnen over de uitrusting van de kitchenette: “De meeste studenten lijken onze visie bij te treden. Wij bieden echter steeds een luisterend oor.”

Studentenraad in de bres

Wie wel klachten kreeg was studentenvertegenwoordigster en oud-Studentenraadsvoorzitster Isabelle Selleslag. De studente ingenieur-architect is zowel vanuit architecturaal als studentenstandpunt betrokken

bij het project. Ze vindt het jammer dat de VUB internationale studenten op deze manier teleur zou stellen. “Ik hoop dat de inspraak van de VUB in de PPS-samenwerking groot genoeg blijkt om voor studenten een gepaste oplossing te vinden. Ik zou er dan ook voor willen pleiten dat studenten binnenkort de voorzieningen krijgen waar ze volgens de websites van U-residence en LIFE recht op hebben.”

De Studentenraad houdt zich nu verder bezig met de zaak. Studententraadsvoorzitter Reinert Roux verduidelijkt: “We gaan in gesprek met IRMO (International Relations and Mobility Office, nvdr.) en daarna zullen we bekijken of de Studentenraad iets kan doen.” ◆

**Om de anonimiteit van de bron te beschermen werd een pseudoniem gebruikt.*

EXCELLEREN? NIET BIJ ONS

Door Ruben Claesen

“Universiteiten moeten blijven excelleren”, zo zei Paul De Knop, rector van de Vrije Universiteit Brussel, in zijn toespraak ter ere van de academische opening op 24 september. Drie dagen later, op 27 september, keurde de Vlaamse regering principieel het voorontwerp van het Vereenvoudigingsdecreet goed. Hieruit is op te maken dat de boodschap van de rector strikt geïnterpreteerd dient te worden: op 'studenten' doelde hij niet. In het nieuwe Vereenvoudigingsdecreet staat immers dat studenten, eens zij hun creditbewijs hebben behaald, **geen recht meer hebben op een tweede examenkans.**

Mochten de bewuste bepalingen standhouden tot het einde van het wetgevende proces, dan zou er abrupt een einde komen aan de stelselmatige ontsluiting van het studentenrecht op een onvoorwaardelijke tweede examenkans.

Gij zult niet verzaken

Op dit moment heeft elke student recht op twee examenansen per academiejaar en per vak, tenzij dat bijvoorbeeld een stage is: dan kan het aantal

kansen beperkt blijven tot één. Dat bepaalt het zogenoemde Flexibiliseringsdecreet. In datzelfde decreet staat er voorts, in eerder cryptische omschrijvingen: “Een student kan niet verzaken aan een creditbewijs.” Instellingen zijn deze twee regels dan ook op verschillende manieren gaan interpreteren.

De Raad van State sprak hierover op 30 december 2010 een belangrijk arrest uit. Volgens de Raad

van State moest die laatste regel geïnterpreteerd worden ter bescherming van de student. Hij kan er dus afstand van doen en toch voor een tweede examenkans gaan hoewel hij al geslaagd is voor dat vak. De UGent, de universiteit die dit beroep bij de Raad van State had ingediend – nota bene tegen de toenmalige voorzitter van de eigen Gentse Studentenraad – kreeg ongelijk.

Wat nu gedaan?

BRON: SARAH HANDI

In onderwijskringen deed die uitspraak heel wat stof opwaaien. De KU Leuven, en in haar kielzog andere Leuvense hogescholen-associatiepartners, greep dit arrest aan om haar onderwijs- en examenreglement aan te passen. Voortaan kan de Leuvense student om een tweede examenkans vragen voor een geslaagd vak. De vernieuwing zit 'm erin dat als hij in tweede zit buist, hij toch zijn eerste resultaat behoudt. Slaagt hij wel maar boekt hij een slechter resultaat dan in eerste zit, dan krijgt hij

evenwel het mindere resultaat van de tweede zitting achter zijn naam. Op die manier zal hij dus nooit 'verzaken' aan zijn creditbewijs: zelfs als hij bijvoorbeeld niet komt opdagen op zijn tweede examenmoment, dan nog blijft hij geslaagd voor dat vak.

Toon Boon, adviseur academische wetgeving van de KU Leuven, legt uit: "Onze procedure is inderdaad het gevolg van die uitspraak van de Raad van

State. Vóór die uitspraak had je enerzijds het Financieringsdecreet dat ervoor zorgde dat het behalen van een creditbewijs definitief is, en dat ook zo in het Flexibiliseringsdecreet invoerde. De ratio hierachter is dat de decreetgever wilde voorkomen dat studenten kunnen terugkomen op hun verworven creditbewijzen; die creditbewijzen vormen immers de basis van het financieringsdecreet. Op die manier wilde men verhinderen dat instellingen studenten zouden aanmoedigen om hun ver-

worven creditbewijs te hernemen, want zo zouden die instellingen tweemaal financiering binnenhalen. Anderzijds was er die andere bepaling in het Flexibiliseringsdecreet, die de student twee examenkansen per academiejaar garandeert."

Boon gaat verder: "De Raad van State heeft toen in zijn arrest de interpretatie van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissing gevolgd en deze twee regels met elkaar proberen te rijmen. Over de academiejaren heen blijft het de regel dat een verworven creditbewijs definitief vaststaat, en daar kunnen studenten niet aan 'verzaken'. Binnen éénzelfde academiejaar geldt dan weer de regel van twee kansen per academiejaar: de student behoudt zijn creditbewijs, maar heeft wel een kans om zijn cijfer binnen dat academiejaar te verhogen."

Toch zijn er andere instellingen, waaronder de UGent en de Universiteit Antwerpen (UA), die net het omgekeerde beleid voeren: zij verbieden zo'n tweede examenkans. UGent en UA doen dat zelfs expliciet. Zo gaan zij regelrecht in tegen de rechtspraak van de Raad voor Betwistingen én de Raad van State.

Natuurlijk was het slechts een kwestie van tijd vooraleer er opnieuw een student via de juridische weg zijn recht op twee examenkansen zou willen afdwingen. In september 2012 was het dan zover. Een UA-student Wiskunde die in eerste zit met onderscheiding geslaagd werd verklaard voor zijn bachelor, wilde alsnog zijn tweede examenkans benutten. Op 21 september 2012 besliste de Raad voor Betwistingen, andermaal, in het voordeel van de student.

Misschien was de situatie vandaag heel wat helderder als de Raad van State hier zijn zegje over had mogen doen. Want ook in deze zaak ging de universiteit in hoger beroep, maar dat was niet-ontvankelijk.

De decretale mokerslag?

Voor de Vlaamse student bleef de situatie in de tussentijd onduidelijk, daar waar een onvoorwaardelijke herkansing in Nederland veel meer ingeburgerd is. Aan de KU Leuven was het pad naar een tweede examenkans duidelijk uitgetekend, terwijl studenten aan de UGent, UA en VUB een eventuele hogere graad van verdienste door de neus geboord zagen omdat hun instellingen angstvallig bleven vasthouden aan hun oude vertrouwde onderwijs- en examenreglement. Zo vormden zich in de feiten twee tegenstellingen: enerzijds de afwijkende regelgevingen tussen de universiteiten en hogescholen onderling, anderzijds de wet en de rechtspraak tegenover de onderwijs- en examenreglementen van heel wat universiteiten en hogescholen.

Het was andermaal een septembermaand die het tijdsbestek vormde voor een nieuwe ontwikkeling.

Minister van Onderwijs Pascal Smet (Sp.a) en de Vlaamse regering hebben immers het Onderwijsdecreet XXIV op tafel liggen, of in mensentaal: het Vereenvoudigingsdecreet. Dit decreet moet enkele complexe procedures en instanties van hogeronderwijsinstellingen, welja, vereenvoudigen. Een van de ingrepen bestaat erin om een tweede examenkans enkel voor te behouden voor studenten die gebuisd of gedelibereerd zijn voor een welbepaald vak. Zij die geslaagd zijn, hebben pech.

In de memorie van toelichting bij het voorontwerp van dit decreet, doet de Vlaamse Regering haar drijfveren uit de doeken: "Deze aanpassing creëert eenvormigheid in de reglementen van de instellingen waardoor meer rechtszekerheid en gelijkheid tussen studenten ontstaat. Dit leidt ook tot een vermindering van de lasten doordat niet telkens in een tweede examenkans moet voorzien worden voor geslaagde studenten."

Sabe De Graef, ondervoorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Studenten (VVS) en bevoegd voor Onderwijs, heeft zo haar bedenkingen: "Die alinea in de memorie van toelichting kan inderdaad beschouwd worden als een zeer rigide bepaling, waarin de bescherming van de student niet meer centraal staat. Het gaat wel om een voorontwerp, en dus nog niet om definitieve bepalingen. We hopen dan ook, en rekenen er op, dat het uiteindelijke decreet het resultaat zal zijn van vruchtbare onderhandelingen met alle partners. Hoe dan ook wegen administratieve lasten niet op tegen de belangen van de student."

De verdere onderhandelingen rond het Vereenvoudigingsdecreet zullen in de schoot van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) verlopen. VVS zal daar ook aan tafel zitten, weet De Graef: "Het is voor VVS belangrijk dat dit wordt meegenomen in de verdere behandeling van het decreet, waarvan de eerste vergaderingen gepland staan vanaf 15 oktober. We zetelen daarin als volwaardig onderhandelaar, en zullen dit zeker aankaarten."

Universiteiten en hogescholen hebben inderdaad liever niet dat studenten herkansen voor een examen waarvoor ze al geslaagd waren in eerste zit. De belangrijkste bezwaren van de instellingen zijn de extra administratie van de procedure om zo'n herkansing aan te vragen en de vrees dat studenten massaal hun tweede examenkans willen benutten, wat een overbelasting van de examenroosters en -organisatie zou kunnen veroorzaken. Nochtans is het aantal studenten aan de KU Leuven gebruikmaakt van hun recht op herkansing "heel beperkt", zo werd de redactie gemeld. Het merendeel van de studenten zou er ook niet van op de hoogte zijn. ♦

“Hoe dan ook wegen administratieve lasten niet op tegen de belangen van de student.”

VUB blundert in nieuw onderwijs- en examenreglement

Door Ruben Claesen

In het onderwijs- en examenreglement voor het academiejaar 2013-2014 ontbreekt er een bijzin. En geen onbelangrijke: volgens de letter van het reglement zouden studenten plots recht hebben op een onvoorwaardelijke tweede examenkans, terwijl de VUB ... net het tegenovergestelde wilde bereiken.

In het onderwijs- en examenreglement (OER) van vorig academiejaar staat er nog veilig: "Een student heeft voor ieder opleidingsonderdeel waarvoor hij is ingeschreven recht op twee examenkansen, voor zover hij na de eerste examenkans nog geen creditbewijs behaalde." Bij de opmaak van het huidige OER is die bijzin weggevalen. Volgens de letter van het reglement hebben studenten nu dus gewoon twee examenkansen, punt. Herkansen voor een vak waarvoor je geslaagd bent, zou dus mogelijk kunnen zijn.

Stephanie Van den Broeck, juridisch adviseur bij de dienst Onderwijsbeleid, bevestigt: "Het gaat inderdaad om een materiële vergissing. Aangezien het Onderwijs- en examenreglement intussen in de huidige vorm reeds goedgekeurd werd door de Raad van Bestuur, kunnen we dit voorlopig niet meer wijzigen."

Die materiële vergissing zou de studenten niet slecht uitkomen. Vorig academiejaar adviseerde de Studentenraad het huidige OER nog negatief, precies omwille van de kwestie rond de tweede examenkans. De studentenvertegenwoordiging pleitte toen voor de procedure die geldt aan de KU Leuven. Als een student daar zijn resultaat wil opkrikken, behoudt hij zijn oorspronkelijke uitslag wanneer hij buist in tweede zit. Slaagt hij wel, maar met een slechter resultaat dan in eerste zit, dan zal toch het resultaat van de herkansing meetellen.

De VUB wilde wel een regeling uitwerken om studenten onvoorwaardelijk hun herkansing te laten opeisen, maar dan wel als zij eerst afstand zouden doen van hun eerste resultaat. Zo zouden studenten het risico lopen op een onvoldoende, wat

voor een afschrikwekkend effect had moeten zorgen. De VUB was er immers als de dood voor dat geslaagde studenten massaal gingen herkansen. Dat zou de administratie overbelasten, ook al was het aantal aangevraagde herkansingen volgens de bovengeschetste procedure aan de KU Leuven gering.

Van de Studentenraad ging het dossier naar de Onderwijsraad, waar de studentenvertegenwoordiging moest vaststellen dat de VUB haar kritiek niet ter harte had genomen. De frustratie onder sommige studenten was groot. Marianne Bies, toen LW-vertegenwoordiger in de Onderwijsraad, verwoordde het als volgt: "Is dit nog studentenparticipatie te noemen? De VUB snijdt hier in haar eigen vel

“Het gaat inderdaad om een materiële vergissing.”

door studenten de kans te ontnemen om te excelleren." De Onderwijsraad had het OER toen al goedgekeurd.

Uiteindelijk kwam het OER nog een tweede maal op de Studentenraad, maar ditmaal zonder procedure om te herkansen. Men wilde eerst wachten op een decretale aanpassing, klonk het toen. De Studentenraad gaf nu wel een positief advies. Toen stond de hierboven geciteerde passus uit het OER van 2012-2013 er nog gewoon in, overigens net zo bij de tweede goedkeuring in de Onderwijsraad. Ergens tussen die laatste goedkeuring en de definitieve zegen van de Raad van Bestuur moet er dus iets spaak gelopen zijn.

Met mogelijks grote gevolgen, al denkt Van den Broecke dat dit wel zal meevallen: "Ondanks deze materiële vergissing, kunnen we echter nog steeds stellen dat er geen tweede examenkans is als er reeds een credit behaald werd, gelet op de nieuwe rechtspraak en het feit dat het OER nog steeds stelt dat men niet kan verzaken aan een creditbewijs."

Van den Broecke doelt daarmee op een recente uitspraak van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepalingen van 23 augustus 2013. Daarin volgt de Raad de gangbare idee dat studenten sowieso recht hebben op een herkansing voor een vak waarvoor ze gedelibereerd zijn: een deliberatie betekent immers dat een student wel geslaagd is verklaard voor een vak, maar zonder zijn credit te hebben verzilverd. Eerder sibilijns voegt de Raad daar echter aan toe: "... een student kan een credit niet verzaken, wat impliceert dat hij niet via een tweede examenkans een credit met een beter resultaat kan behalen ..."

Het is maar de vraag of dit ene zinnetje plotsklaps de jaren oude eigen interpretatie van de Raad zou onderuithalen. Tot dusver werd de regel dat studenten niet mogen verzaken aan hun creditbewijs, als een beschermingsmaatregel voor studenten gezien. Zij kunnen dus ook van die bescherming afzien, en toch voor een herkansing gaan. Die zienswijze werd trouwens ook overgenomen door de Raad van State, het hoogste administratieve rechtscollege van ons land.

De Dienst Onderwijsbeleid is niet meer van plan om de passage aan te passen. Zo krijgen de studentenvertegenwoordigers hier een prachtige mogelijkheid om hun eis te verzilveren, op een schoteltje gepresenteerd. ♦

“De student is mondiger als klant, maar hij is minder assertief als vrije denker”

Interview met professoren emeriti Hugo Soly en Catharina Lis

Door Paola Verhaert

Vladimir Nabokov zei het al: de *petite histoire*, dat is de *grande histoire*. Aan het oeuvre van professoren emeriti Catharina Lis en Hugo Soly te zien, zouden zij het misschien wel eens zijn met de uitspraak van de Russisch-Amerikaanse auteur. Het koppel historici wijdde hun leven aan de geschiedschrijving, hun studenten en, niet te vergeten, aan elkaar. Het onderzoek dat zij verrichtten omtrent armoede, sociale politiek en industrialisering, maar bovenal omtrent de kleine man, drukte een onuitwisbare stempel op de geschiedschrijving over de Lage Landen. Vandaag zijn zij verdwenen uit het oog van de student, maar niet uit hun hart, want hun nalatenschap leeft verder.

De twee kolossen van de Belgische geschiedschrijving wuifden respectievelijk twee en drie jaar geleden hun studenten vaarwel, maar herinneren zich nog levendig waarom zij zelf in het begin van de jaren '70 de aula betraden om zich te laten onderdompelen in de wereld van Bloch en Braudel. De professoren die hen het meest prikkelden tijdens hun opleiding waren nochtans geen historici in de strikte betekenis van het woord. Catharina Lis: “Een goede opleiding is een opleiding waarbij prikkels van verschillende kanten kunnen komen. Veel professoren waren inspirerender dan je op het eerste zicht zou verwachten in relatie tot de vakken die ze doceerden. Bij de filosofie of psychologie, vakken die je misschien niet zo zeer zouden interesseren als geschiedenisstudente, vond je zo zeer inspirerende mensen. Zij durfden een beetje buiten de lijntjes te kleuren, wat nu veel minder vaak gebeurt, maar de opleiding wel ook des te interessanter maakt. Je moet nu veel braver zijn als hoogleraar.”

Ook Hugo Soly pleit tegen hyperspecialisatie binnen de opleiding. Zelf vervulde hij zijn licentiaat geschiedenis aan de toenmalige Rijksuniversiteit Gent, maar dat had anders kunnen lopen. “Ik ben geschiedenis gaan studeren uit overtuiging, maar ik had evengoed filosofie of moraal-

wetenschappen kunnen gaan studeren. Net zoals Rina zegt, zijn de mensen die je vanuit verschillende richtingen kunnen prikkelen zeer belangrijk. Goede voorbeelden hiervan zijn Etienne Scholliers en Jan Craeybeckx. In de periode waar wij het over hebben, moest je gemiddeld vijftien cursussen volgen in het eerste en het tweede jaar. Van die der-

“Theoretische reflectie is eigenlijk een absolute must, zeker bij historici. Het is hun kern.”

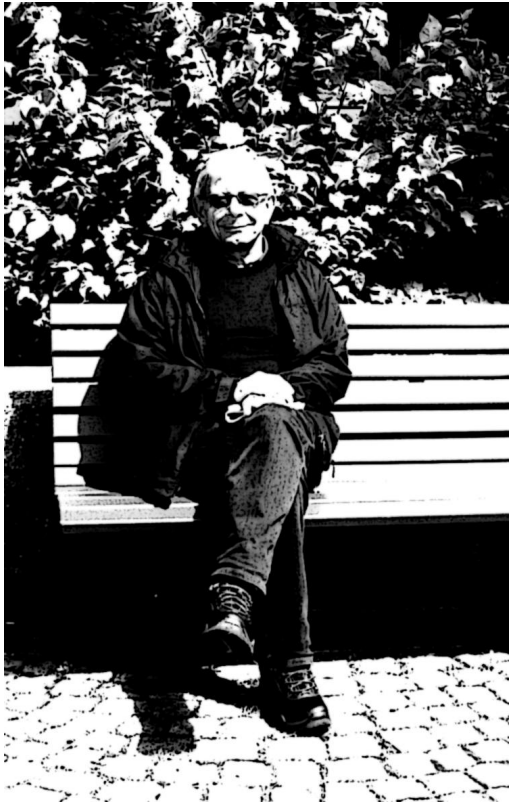
tig cursussen waren er echter veel niet van historische aard. Je kreeg dan mensen uit verschillende richtingen voor je die over geschiedenis kwamen vertellen.”

De twee zijn notoir bepleiters van de interdisciplinariteit, zowel buiten als binnen de opleiding. Ook binnen de vakgroep mogen, moeten de meningen al eens botsen, vindt Hugo Soly. “Met mijn promotor, Wilfried Brulez, die een soort postmoder-

nist van de letteren was, was ik het eigenlijk nooit eens. We waren heel verschillend van karakter en van visie op mens en maatschappij, maar juist daarom was hij een buitengewoon fascinerende gesprekspartner; iemand met wie je geweldige discussies kon hebben, iemand die vooral geloofde in het toeval in de geschiedenis. Hoewel ik daarentegen de rol van het toeval zeker niet ontken, ben ik niet geneigd om het zwaartepunt daar te leggen, helemaal niet zelfs. Dat zorgde voor botsingen, maar steeds op een aangename en sympathieke manier. Het zijn de professoren met wie je echt kan discussiëren die in hoge mate de opleiding maken, en die vind je ook buiten de geschiedenisopleiding. Mijn studententijd is al lang voorbij, maar ik weet nog heel goed dat je na elke les bijna naar de bibliotheek zou stormen om die boeken te gaan halen. Dat heb ik te danken aan mijn professoren.”

Historische kritiek

Zowel Lis als Soly kregen de titel van doctor in de geschiedenis toebedeeld in de tweede helft van de jaren '70, een periode waarin de aandacht voor sociaal-economische aspecten van geschiedenis piekte, met als gids de *Annales d'histoire économique et sociale*, een tijdschrift opgericht in 1929 door Marc Bloch en Lucien Febvre. Het onderzoek dat Lis en Soly – vaak samen – voerden

HUGO SOLY // BRON: CATHARINA LIS EN HUGO SOLY

CATHARINA LIS // BRON: CATHARINA LIS EN HUGO SOLY

situeerde zich eveneens binnen het sociaal-economische spectrum, maar de auteurs zetten zich af tegen de rigide opvolging van internationale historiografische stromingen. Catharina Lis pleit voor een eclectische aanpak. “We plukken in laatste instantie allemaal de vruchten van voorgaande generaties, zoals met Henri Pirenne. Pirenne is nog altijd hot, in die zin dat mensen nog altijd hun voordelen doen uit de vele debatten die hij heeft aangezwengeld. Hetzelfde geldt voor Braudel. Braudel is al lang – laat ons zeggen – verdwenen als de topman van de Franse Annaleschool. Toch plukken wij nog altijd de vruchten van Braudel.”

De geschiedschrijving moet bovenal gevoed worden door reacties en dialoog. Dat vindt ook Hugo Soly. Hij weet dat hij en Lis bij het primaat blijven van een zeer ruim opgevatte sociaal-economische geschiedenis, maar onderstreept de noodzaak die er in de jaren '70 was om de cultuurideologische aspecten veel meer op de voorgrond te plaatsen. Die ontwikkeling kwam er met de *Linguistic Turn*. “Alleen zijn er, zonder in detail te treden, naar mijn mening excessen gekomen in heel die post-modernistische *Linguistic Turn*. Welke positie je ook inneemt in de geschiedenis, het heeft altijd implicaties voor de maatschappij waarin je leeft. Zoals je erdoor wordt beïnvloed, is er ook altijd feedback naar die maatschappij door de manier waarop je ten opzichte van je medemensen staat. Het terug opkomend nationalisme binnen Europa en binnen eigen land is een van de problemen die in hoge mate verwaarloosd zijn in de jaren '60 en '70. *Rina* haalde Braudel aan, en ik hoor hem nog zo zeggen: *‘La politique, ça ne m'intéresse pas.*’ Dat kan niet, en dat vonden wij toen ook al.”

Vandaag bevindt de historiografie zich op een kruispunt. De invloed van de Annalesschool is drastisch gereduceerd en ook de post-modernistische beweging heeft haar hoogdagen achter zich liggen. Maar Hugo Soly en Catharina Lis zijn geen pessimistische historici. De geschiedschrijving heeft namelijk een rijke traditie om op terug te vallen. Soly: “Ik denk dat er sedert enkele jaren toch wel een tegenbeweging is gekomen. Peter Burke heeft het een aantal jaar geleden eens ‘the revenge of social history’ genoemd. Dat is misschien wat sterk uitgedrukt, want het gaat niet om een soort wraak, maar wel om een toenemend besef bij een aantal goede historici dat het niet alleen om culturele en mentale processen gaat, en dat je ook een materiële basis niet kunt wegcijferen. Er moet, denk ik, een nieuwe soort sociale geschiedenis ontwikkeld worden. Dat is de uitdaging voor de huidige generatie. Zij moeten zien op welke manier er een nieuwe soort synergie tot stand gebracht kan worden.” Eclecticisme is primordiaal, vindt ook Catharina Lis. “Als het goed is, neemt men de goede dingen van de vorige generaties over, maar zo simpel is het natuurlijk niet. (*lacht*) Theoretische reflectie is eigenlijk een absolute *must*, zeker bij historici. Het is hun kern.”

Facultaire evolutie

Samen met voormalig rector en historica Els Witte wordt professor Lis genoemd als een van de bezielers van de opleiding Communicatiewetenschappen aan de VUB. Mede dankzij die kruisbestuiving tussen verschillende disciplines geniet de opleiding vandaag nog veel prestige in binnen- en buitenland.

Verleden zomer stapte de vakgroep uit de faculteit Letteren en Wijsbegeerte om zich bij de faculteit Economische, Sociale en Politieke Wetenschappen te voegen. Is dat een goede zaak? “De manier waarop de Communicatiewetenschappen functioneren en het soort onderzoek dat langzamerhand gegroeid is binnen de vakgroep, zorgen ervoor dat ze vrij los zijn komen te staan van alles wat binnen de Letteren en Wijsbegeerte gebeurt. Er is geen enkele disciplinaire noodzaak opdat een opleiding Communicatiewetenschappen binnen een letterenfaculteit zou zitten. In geen enkele andere Belgi-

“Pirenne is nog altijd hot.”

sche universiteit hangen die samen met de Letteren en Wijsbegeerte. De geschiedenis zou als maatschappijwetenschap met evenveel recht naar de sociaal-economische wetenschappen kunnen gaan. Ik heb acht, negen jaar in Rotterdam gedoceerd en daar was geschiedenis een onderdeel van de maatschappijwetenschappen.”

“Of de verhuis van de SCOM een goede zaak is, hangt af van je positie”, gaat Lis verder. “Beschouw je dat vanuit de letterenfaculteit, dan is het een groot verlies. Dat gaat hen veel kosten, want het is een grote richting. Wanneer er een grote pion van het schaakbord wegvalt, dan moet dat schaakbord herzien worden. Is dat een goede zaak voor de communicatiewetenschappen? Ze hebben dat

blijkbaar zo gewenst en er diep over nagedacht of ze niet beter optimaal kunnen functioneren met andere verbindingen. Bovendien hebben zij intellectueel ook een heleboel andere verbindingen gemaakt die dichter liggen bij de sociale wetenschappen. Alles evolueert, niets blijft hetzelfde.”

je je afvragen of je nog wel op een goede manier bezig bent. Ik denk het niet, neen.”

Professor Lis noemt het een *ratrace*. “Het is al lang niet meer enkel een kwestie van iets graag te doen. Het is een kwestie van opportuniteiten die je

derzijds. Het goed lesgeven betekent ook dat je gevoed wordt door dat onderzoek. Je moet kunnen aftoetsen. Mensen voorbereiden op een leven van onderzoeken, dat is de dood in de pot. Je moet met studenten in dialoog kunnen gaan.” Dat vindt ook Soly, en volgens hem lenen de eerstejaars zich daar het beste voor. “De eerstejaars zijn het minst gesocialiseerd aan de universiteit. Zij zijn vaak pril, fris en bereid om onverwachte vragen te stellen. Ze zijn nieuwsgieriger en alles is nieuw voor hen. Ze proberen zelf nog alles te ontdekken en ze worden nog niet in een soort van vorm geduwd. In zekere zin moet dat wel gebeuren, maar dat gaat me allemaal te schools.”

Student-klanten

Beide professoren stralen autoriteit uit. Wie zich pakweg de lessen *Historische kritiek* van professor Lis herinnert, zal nu knikken. Toch had zij niets liever dan spraakzame studenten. “Studenten zijn geweldig braaf geworden. Ze zijn veel klantgericht gaan handelen.” Professor Soly beaamt het. “De student is mondiger als klant, maar hij is minder assertief als vrije denker. Ze komen op voor hun rechten wanneer ze *individueel* tekortgedaan worden. Zo gaan ze bijvoorbeeld gemakkelijker klagen over cijfers. Daar heb ik niets op tegen, maar dat is niet de kern van het studentzijn. Studenten moeten ook hun stem laten horen op andere terreinen die wel fundamenteel zijn, voor hen persoonlijk én voor een bredere groep. Daar heb ik heel weinig van gemerkt in de loop van de voorbije twintig jaar. Ik heb veel goede studenten gezien, maar dat, neen. Dat heb ik gemist.”

De oorzaak voor de passiviteit bij studenten vindt hij deels in de onderwijshervorming. “Kijk, het

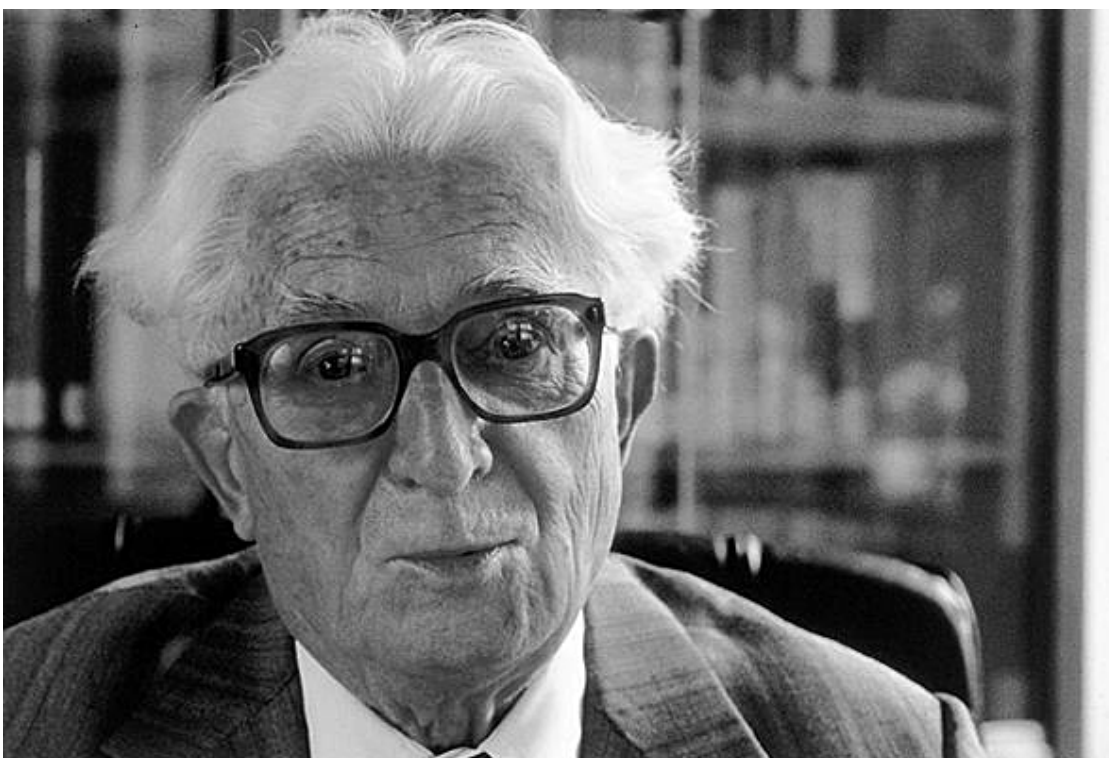
“Mensen voorbereiden op een leven van onderzoeken, dat is de dood in de pot.”

Ratrace

Enkele maanden geleden lanceerde de Actiegroep Hoger Onderwijs een petitie tegen de hoge publicatiedruk voor wetenschappers. Na vier dagen hadden meer dan 4500 onderzoekers de petitie al getekend. Ook Catharina Lis en Hugo Soly behoorden tot die groep. Professor Soly geeft aan dat de druk voor jonge docenten ondraaglijk is en de gevaren legio zijn. “Op wetenschappelijk vlak is het grootste gevaar dat geplaveide wegen bewandeld blijven worden. Het risico dat je neemt als jonge, promovierende docent om niet te voldoen aan de eisen binnen je evaluatieperiode, is zeer groot als je van dat bewandelde pad durft af te wijken. Als je iets nieuws probeert te doen, kan je er niet op rekenen dat je binnen één of twee jaar een leuk artikel zal kunnen publiceren. De tendens om eigenlijk te blijven herkauwen is dus zeer groot. Voor jonge academici is de druk enorm. Dan kan

aangereikt worden, en die zijn niet dik gezaaid. Goede studenten die verder willen gaan in de academische wereld kunnen dat wel duidelijk maken, maar de vraag is of zij ook in België nog altijd de mogelijkheid krijgen om dat te realiseren. De beurzen en de middelen om als assistente aan de slag te gaan – zo ben ik nog begonnen – zijn schaars. Wij waren met heel weinig, dus voor ons was het iets gemakkelijker om die droom waar te maken. Voor veel goede studenten is dat niet zo evident meer.”

Een ander mogelijk risico van de hoge publicatiedruk, is dat professoren de tijd die zij in onderwijs steken als verloren gaan beschouwen. Maar ook hier zal u het koppel niet op cynisme kunnen betrappen. Lis: “Wat echt nefast zou zijn, is dat men een strikt onderscheid zou maken tussen de onderzoekers enerzijds en de docenten an-

“We plukken nog altijd de vruchten van Braudel.”

academiejaar is opgedeeld in semesters. Nu heb je twee zittijden en een herkansing. Er zijn ook minder cursussen, maar veel van die cursussen vragen wel meer van de student dan ooit tevoren. Als ik de oefeningen van nu vergelijk met die van veertig jaar geleden, zijn ze veel zwaarder geworden. In één zin uitgedrukt: studenten zijn heel het jaar bezig en moeten veel meer presteren. Daarbij moeten veel studenten ook nog eens gaan werken. Tel die factoren bij elkaar op, en dan denk ik inderdaad dat je een begrijpelijke reactie krijgt: *'Potverdome, ik moet zien dat ik het er in eerste zit goed van afbreng.'* Het docentenkorps biedt niet al te veel tegenwicht. Als dat al gebeurt, gaat het om eilandjes. Dat komt niet door een machiavellistische aanpak, maar door allerlei maatregelen die op verschillende manieren convergeren naar een bepaalde denkwijze: als het mij raakt als individu, als klant, dan ga ik wel vechten. Terecht ook, maar het geeft geen ruimte."

Universitaire druk

Laat dat nu zijn wat de universiteit dezer dagen ontbeert. Volgens de professoren moet een universiteit een dak bieden voor dialectiek. Lis: "Een universiteit staat net voor tegensprekelijkheid, voor het voortdurend in vraag kunnen stellen wat anderen hebben gezegd en wat je ook zelf hebt gezegd."

Hugo Soly ziet dat voor een stuk gebeuren, maar vreest dat de Belgische universiteiten het Nederlandse model zullen volgen, waar de universiteit enorm ondernemend is geworden en er steeds meer vanuit een commercieel oogpunt gehandeld wordt. "Het moet opbrengen", verklaart Lis. "De universiteit moet zich gedeeltelijk kunnen terugtrekken uit de wereld om beter naar de wereld te kunnen kijken. Dat gebeurt door afstand te nemen.

Als je natuurlijk financieringsbronnen begint aan te boren die veel te dirigistisch zijn, ja, dan kom je natuurlijk heel ver van die tegensprekelijkheid en van die vrije intellectuele ruimte."

Hoewel het in België minder ver gevorderd is dan in Nederland, ruikt Hugo Soly toch onraad als hij de evolutie bekijkt die de universiteit heeft ondergaan. "Als je studenten als klanten of als af te leveren producten gaat bekijken, dan is er naar onze mening iets fundamenteel fout. Dat is niet waar de universiteit om zou moeten gaan. Het moet een vrijplaats blijven van kritische geesten. Als dat niet meer kan, of als dat wordt ingeperkt doordat men allerlei concrete maatregelen neemt, het systeem steeds schoolser wordt en zich meer richt op resultaten, dan denk ik dat men een heel nefaste weg zou opgaan. Gelukkig zijn er wel een aantal mensen die daartegen proberen te reageren."

De universiteit staat als instituut onder druk en met hen de studenten en docenten, maar ook de rectoren ontsnappen er niet aan. "Het is een gigantisch zware opdracht voor de rectoren om te weten hoe zij zich moeten positioneren binnen deze globale context die zij natuurlijk niet zelf gekozen hebben. Het is moeilijk om een evenwicht te vinden," bevestigt Soly. "Maar ik voeg er ook een persoonlijke noot aan toe: men moet geweldig oppassen. Ik heb geen fundamenteel bezwaar tegen bijvoorbeeld publiek-private samenwerkingen; die kunnen de wetenschap geweldig stimuleren. De vraag is echter altijd welk gewicht dat globaal gezien krijgt binnen een instelling. Ten tweede, worden er voldoende garanties ingebouwd? In hoeverre kan een universiteit, ook als resultaten niet *goed* zouden passen in het kader, daarover beschikken? Kan ze die resultaten naar buiten brengen?" Lis voegt eraan toe:

"En wie commercialiseert de resultaten? Je moet geen verlengstuk worden van een industrie die haar wetenschappelijk onderzoek transplanteert naar een universiteit. Er zijn veel modaliteiten. Die publiek-private samenwerking is een koepel waar veel onder kan vallen. Soms ten kwade, soms ten goede – indien men het heel goed in de gaten houdt."

Nieuwsgierigheid

Bij de vraag of een professor ooit echt op pensioen gaat, lacht en schudt het koppel van nee. "Die opdracht was uiteindelijk dubbel", vindt Catharina Lis. "Het was onderwijs en onderzoek. Eén stukje valt weg, maar dat onderzoek niet. Dat kan ook niet wegvallen. Je hebt daar je leven aan verpand en die boeken en tijdschriften blijven binnenkomen. We geven met plezier onze mening en kritiek op de nieuwe stukken, dus dat blijft. Studenten zijn er niet meer, dat is waar." (lacht) Soly verzucht dat hij dat natuurlijk wel mist, Lis voegt er fijntjes aan toe: "Maar wel met mate!" "Jongvolwassenen reiken andere dingen aan", verklaart Soly. "Als je jezelf in vraag wil stellen moet je maar voor honderd achttienjarigen gaan staan en hen proberen ertoe te brengen om vragen te stellen. Je zal ze altijd krijgen."

Van hun studententijd tot vandaag is het koppel verliefd gebleven op de geschiedschrijving, en natuurlijk ook op elkaar. Wat de professoren emeriti nog het meeste kenmerkt is hun nieuwsgierigheid en de passie waarmee ze het vak gedurende al die jaren bedreven hebben en nog steeds bedrijven. "Nieuwsgierigheid is wat de meeste historici kenmerkt. Je wil tenslotte weten of het goed afloopt." ♦

Samen met oud-VUB-rector Els Witte was professor Lis de bezielster van de richting Communicatiewetenschappen.

ELS WITTE
BRON: APACHE

BETOGING ULB-VUB
BRON: DE MOEIAL

De bezetting van de VUBtiek

Door Stéphanie Romans

Een financiële besparing dwong Studiekring Vrij Onderzoek en het Brussels Studentengenootschap BSG in 1983 tot een fusie van hun tijdschriften *Vrij Onderzoek* en *Het Vubke*. Drie decennia later wensen beide organisaties vermoedelijk dat hun voorgangers dat maar gelaten hadden. Uit deze fusie werd namelijk niets minder dan de studentenpublicatie *De Moeial* geboren. Dertig jaar en vele formaten later, staat *De Moeial* er nog steeds. Die mijlpaal verdient een duik in de archieven.

Het is 1986. Net als nu kreunt Europa onder het gewicht van een financiële crisis. Economische maatregelen treffen de bevolking, en ook op studenten staan de besparingspijlen gericht. In Frankrijk slaan studenten de handen ineen. Onder de leus *Niet links, niet rechts, maar student!* nam de Franse studentenbeweging studenten van allerlei slag onder zijn vleugels. De Franse aanpak maakte indruk, zoiets moest in België ook kunnen. De nog prille Vlaamse studentenkoepel VVS poogde studenten te mobiliseren, wat in Gent en Leuven aardig lukte. In Brussel kwam er minder respons. *De Moeial* van toen wijt de tamme reactie van de VUB-student aan de beslissing van de universiteit om niet aan de inschrijvingsgelden te raken. Waar studenten in Gent en Leuven ineens meer moesten betalen, bleef de VUB'er gespaard.

Bezetting van het rectoraat

In december 1986 is het dan toch zover. Studenten staken, ook in Brussel. Ze boycotten of hinderen lessen. Nog voor de officiële actiedag van het Nationaal Aktiecomitee (NAK) op 16 december beslissen de stakers van de studentenkringen Historia, KEPS, PPK en Gerrom (Germaanse en Romaanse talen) om het rectoraat te bezetten. Toch is de staking geen succes. Studenten slagen er niet in om hun eisen duidelijk te formuleren en haken nog dezelfde dag af. Teleurstelling in het NAK en VVS leidt niet veel later tot een Algemene Vergadering ter oprichting van een nieuw overkoepelend orgaan dat acties moet organiseren en stroomlijnen. Een dag voor de nationale actiedag wordt het Algemeen Studentenkomitee (ASKO) het nieuwe kernorgaan.

Het ASKO schuwde naar Frans voorbeeld elke vorm van partijpolitieke profilering. Door deze neutraliteit vonden de Marxistisch-Leninistische Beweging (MLB), de Actief Linkse Studenten (ALS), en het Liberaal Vlaams Studentenverbond (LVSU) alle hun weg naar het ASKO. Op de algemene vergadering op 14 januari 1987 bespreekt het ASKO het lokalentekort dat de VUB teistert. Het studentencomité heeft dringend een lokaal nodig en overweegt om PPK te vragen een van hun lokalen in gebouw C open te stellen. Dat doet het ASKO uiteindelijk niet. Ze kiezen bij het ASKO voor een radicalere oplossing. De VUBtiëk is verhuisd en heeft een lege ruimte achtergelaten. Op die ruimte zet het ASKO zijn zinnen. *De Moeial* van 20 januari 1987 bericht cynisch over de bezetting van de VUBtiëk. Veel bezetten komt er volgens de redacteur niet bij kijken. Niemand minder dan toenmalig diensthoofd van de VUBtiëk en huidig diensthoofd Huisvesting Ludo Reuter zou het ASKO officieus toegang tot de ruimte verleend hebben.

De bezetting komt voor sommige kotstudenten geen dag te laat. Enkele koten in de Nieuwelaan staan volledig blank en zijn tijdelijk onbewoonbaar. Strenge vorst had de waterleidingen doen bevriezen en zo scheuren doen ontstaan. De

gedupeerden zoeken hun onderkomen bij het ASKO, waar matrassen en slaapzakken worden aange-sleept.

Met de bezetting van de VUBtiëk besluiten de leden van het ASKO meteen om vooral informerend en sensibiliserend te werk te gaan. Die beslissing haalde slechts een nipte meerderheid op de Algemene Vergadering. Twintig leden stemden tegen het voorstel, 22 waren voor. De eerste scheurtjes in het ASKO tekenen zich af. Gelukkig maakt de euforie, veroorzaakt door de verhuis naar de ex-VUBtiëk veel goed. *De Moeial* is alsmaar sceptischer over het ASKO en zijn verwezenlijkingen. Dat laat een stel MLB'ers niet ongemerkt aan zich voorbij gaan. In de zesde editie van het academiejaar verschijnt een vlamme Vrije Tribune van twee MLB-leden.

VUB-commune

De Moeial lijkt, misschien wel door de frustratie van het MLB over de berichtgeving, nog minder van zijn stuk te brengen. In het volgend nummer schrijft VoL een vernietigend editoriaal over het ASKO. "Na twee weken bezetting kan je stellen dat de komune (*sic*) – gemeenzaam het wASKOt genoemd – min of meer werkt. Een aantal mensen hebben (*sic*) er zich knusjes georganiseerd, iedereen doet wat huishoudelijk werk – afwas, schoonvegen, koken enz... – er wordt niet te veel over politiek gezanikt, over Mao en zijn aanhangers worden vooral grappen gemaakt en de paartjesvorming tussen de *kommunards* onderling is een socio-psychologische studie waard."

Het wASKOt verslapt, de rek is eruit, zo concludeert *De Moeial*. Het gebrek aan visie komt de beweging duur te staan. Achter de frustratie van *De Moeial* tegenover het wASKOt lijkt echter meer schuil te gaan. Het ASKO was gestart met de publicatie van een eigen blad, *Maskot*. Aanvankelijk gebruikt het actiecomité daarvoor de infrastructuur van *De Moeial*. *Maskot* komt dagelijks uit, iets was *De Moeial* niet kan. Het studentenblad van pas een paar jaar oud worstelt zelf met een tekort aan leden en dus aan artikels en ziet waardevol engagement wegvloeien naar *Maskot*. Bovendien publiceert *Maskot* op zijn beurt negatief over de berichtgeving in *De Moeial*, wat niet bepaald bijdraagt aan een warme sfeer. Twee Moeial-redacteurs gaan voor de negende Moeialeditie van het academiejaar '86-'87 op ontbijtreportage. Ze kloppen ook aan bij het wASKOt voor logies en ontbijt. Hun ontbijtrecensie is veelzeggend.

Wij waren echt stapelgek op onze Vubtiëk. Nog stapelgekker waren we toen we op een blauwe avond besloten in de bezette Vubtiëk (thans Was-kot) een overnachting met ontbijt te gaan gebruiken. Een bijna indrukwekkend, kartonnen bord had ons namelijk diets gemaakt dat er à rato van 25 frank ontbeten kon worden, en dat van 8 tot 9 uur. Zo verliep de nacht: wij lagen op onze rug en poogden van een welverdiende nachtrust te genieten.

Links van ons: een MLB'er en een ALS'ster, in compromitterende houding. Rechts van ons, L en I, in compromitterend gesprek:

L: Wat kunnen vrouwen mannen toch aandoen!

I: Ja, en wat kunnen mannen vrouwen toch aandoen!

Wij (in koor): Sokjes, een broek, een hemd en een muts, ...

L: Kop toe en slaap!

Wij: Ja, als jullie dat ook eens deden! We deden die nacht geen oog dicht. Toen het eindelijk 8 uur was, namen wij aan tafel plaats en eisten ons ontbijt. Maar onze bedden werden slechts door gesnurk beantwoord. De harige plakjes kaas en het met schimmelkulturen overwoekerd brood, die we in de kast aantreffen, waren trouwens lang geen 25 fi: waard.

Stille aftocht

Een editie later rolt er weer een negatief artikel over het ASKO van de persen. Wederom een klaagzang over een gebrek aan visie en een te invloedrijk MLB dat er een horizontale, *op-en-neer-tactiek* op na zou houden om zo ALS'ers aan de kant van het MLB te krijgen. Het MLB reageert hierop met een recht van antwoord dat driekwart A3-pagina in beslag neemt. De Leninisten schrijven hun irritaties over maar liefst drie edities in één keer hartstochtelijk van zich af. Ze beschuldigen redacteur VoL van foutieve berichtgeving. VoL is immers lid van VVS en draagt het ASKO om die reden geen warm hart toe, zo redeneert het MLB.

In april duikt het ASKO dan een laatste keer op in *De Moeial*. Geen groot artikel gewijd aan het wASKOt dit keer. In een verslag van de vergadering van de Sociale Raad (SoR) (huidige Stuvoraad, nvdr.) staat de behandeling van een aanvraag voor 10.000 Bfr. van het ASKO beschreven. De SoR wil de financiën van het ASKO niet meer aanvullen omdat de organisatie inmiddels is opgedoekt. Zo loopt de ASKO-affaire uiteindelijk met een sisser af. ♦

Stijgende publicatiedruk brengt het avondonderwijs in gevaar

Door Laetitia Janssens

Teveel druk zorgde voor verkeerde resultaten. Dat kunnen we concluderen uit het nieuws dat psychologen van de KU Leuven in mei dit jaar een wetenschappelijk artikel hebben ingetrokken, toen er fouten aan het licht waren gekomen. Een studie uit 2012 die onderzocht hoe woordvormen in ons brein verwerkt worden, werd zo uit het wetenschappelijke tijdschrift *Cerebral Cortex* geschrapt.

Volgens co-auteur Hans Op de Beeck was dit te wijten aan de (te) grote druk die hoofdauteur Wouter Braet ondervond. Niet enkel zijn tijdelijk contract, maar ook de sterke competitie voor weinig posities zorgde ervoor dat hij in te korte tijd te veel moest publiceren. Het gevolg was niet alleen dat het prestigieuze Britse wetenschappensblad *Nature* diezelfde week een lezersbrief publiceerde, ondertekend door drie Vlaamse doctoraatstudenten, maar er ontstond ook een petitie die in het Belgisch wetenschappelijk landschap veel gevolg kreeg.

“Vroeger waren publicaties een middel om over onderzoek te communiceren. Vandaag zijn ze een doel op zichzelf geworden”, schrijft de Actiegroep Hervorming Hoger Onderwijs, die een petitie lanceerde tegen de stijgende prestatie- en publicatiedruk in de academische wereld.

Op slechts vier dagen tijd waren er al meer dan 4500 handtekeningen van onderzoekers verzameld. De boodschap? Meer objectieve en wetenschappelijke criteria hanteren bij aanstellingen en promoties, maar ook de te grote aandacht voor de *impactfactor* bijstellen. De impactfactor is een puntensysteem dat het relatieve gewicht van een wetenschappelijk blad aangeeft. Hoe vaker artikels uit een bepaald wetenschappelijk tijdschrift in andere periodieken geciteerd worden, hoe hoger de impactfactor.

Jammer genoeg is het gewicht van dat criterium met de jaren toegenomen. Net als het aantal publicaties dat op iemands naam staat. “In Vlaanderen maken die zogenaamde bibliometrische gegevens tot veertig procent uit van de basis van de beoordeling”, verduidelijkt Karen Stroobants, een van de auteurs van het stuk in *Nature*, in augustus in *De Standaard*. “Dat is wettelijk vastgelegd. Maar de werkvloer kijkt vooral naar de resultaten, eerder dan dat de gepubliceerde artikels worden gelezen. Een scheefgetrokken situatie.”

Dat is echter niet alles, deze evolutie brengt nog een ander kwaal met zich mee. Het stimuleert de onderzoekers namelijk niet om innovatief te zijn, omdat innovatie tijd vraagt, dikwijls jaren. Met andere woorden is *Kwantiteit*, maar geen *kwaliteit* het nieuwe motto waar onderzoekers onder lijden.

Vaak wordt er dan vergeten dat net de grootste bevindingen op lange termijn worden gedaan. Marie Curie had meer dan tien jaar nodig voor haar onderzoek. De bekende wiskundigen Andrew Wiles en Grigori Perelman stoppen allebei zeven jaar hun universitaire verplichtingen om onderzoek te verrichten. Deze wiskundigen werden dan ook wereldberoemd voor belangrij-

ke bijdragen tot twee van de grote millenniumproblemen: het bewijs van het vermoeden van Poincaré en de stelling van Fermat.

Dit heeft niet enkel gevolgen voor de kwaliteit van het onderzoek, de concurrentie en samenwerking tussen de universiteiten, maar ook voor de studenten zelf. Zo wordt het avondonderwijs in de bacheloropleiding Geschiedenis meer dan waarschijnlijk afgeschaft. Achterliggende reden: wetenschappers meer tijd geven voor hun onderzoek. Een betreurenswaardige evolutie.

Het avondonderwijs voor werkstudenten werd gestart in 1975, toen een unicum in Vlaanderen. Tot midden jaren '70 werd het overheidsbeleid gekenmerkt door democratiseringsideeën. De overheid trof maatregelen die de expansie van het universitaire onderwijs tot doel hadden. De staat trad op als financierder om meer universitair onderwijs aan te bieden aan bredere lagen van de bevolking. Jammer genoeg werd dat al gauw vervangen door een besparingslogica, evenals door een beweging die het avondonderwijs onmogelijk begon te maken.

Jaren later, in het academiejaar 2009-2010, nam het aantal werkstudenten met 19 procent toe tegenover het jaar ervoor, van 3733 naar 4553. De VUB staat vandaag bekend voor haar vrij uitgebreid aanbod aan opleidingen in het avondonderwijs. De universiteit heeft naar eigen zeggen 64 specifieke opleidingen voor studenten die werken, en telde het voorbije academiejaar zo'n 900 werkstudenten, ofwel 10 procent van haar totale studentenbevolking.

Uit een onderzoek naar werkstudenten van professor emeritus Raoul Van Esbroeck, specialist in loopbaanbegeleiding en studiekeuze, blijkt dat mensen in het avondonderwijs in de eerste plaats hun kansen op de arbeidsmarkt willen vergroten. In de meeste gevallen gaat het over mensen die ooit wel hoger onderwijs waren gestart, maar nooit hun studie hebben afgemaakt. Daarnaast zijn er zij die aan den lijve hebben ondervonden dat ze minder mogelijkheden hebben in hun loopbaan zonder (geschikt) diploma. Ten slotte is er ook de groep die niet zozeer naar een promotie verlangt, maar enkel beter wil worden in een vakgebied.

Zij die om een extra kans vragen, worden zo benadeeld en net nog dieper in de put geduwd waar ze eindelijk probeerden uit te geraken. In een maatschappij met een steeds maar stijgend individualisme, waar werkloosheid en armoede welig tieren, is een extra kans op meer hoop en verbetering een *must*. Het afbouwen van het avondonderwijs gaat daar rechtstreeks tegenin. ♦

Het Nieuws van Morgen

Door Ruben Claesen en Sandro González-Maseda

Dienstmededeling

De redactie van De Moeial uit bij deze haar uitdrukkelijke excuses voor de eventuele paniek die ontstaan is bij de regelmatige bezoekers van onze website. Sinds de overschakeling naar kleurenfoto's regende het schadeclaims wegens epilepsieaanvallen, clusterhoofdpijnen en ontplofte computerschermen. Onze juridische cel is druk in de weer een antwoord te formuleren op al deze klachten. In de tussentijd raden we al onze regelmatige bezoekers aan om de aankoop van een kleurenscherm te overwegen.

Maggie De Block laat groot hart zien

Staatssecretaris Maggie De Block werd onlangs geëerd door de VUB wegens haar onvermoeibare inzet om mensen uit de armoede te halen. Daarom kreeg ze de titel VUB-fellow en om dat nog eens mooi in de verf te zetten, liet ze zich afgelopen week weer van haar meest barmhartige kant zien. Na aanhoudende protesten door Afghaanse asielzoekers om een verblijfsvergunning te krijgen, was de maat vol voor De Block. De emotionele chantage van deze mensen moest dringend ophouden. De publieke opinie dreigde vertederd te geraken door de beelden van hulpeloze kinderen die nergens thuis zijn en dat moest ten allen prijze vermeden worden. Daarom ging de nieuwbakken VUB-fellow over tot actie. Het huis waar de asielzoekers verbleven, een bouwvallig voormalig asielcentrum dat door Samusocial gehuurd werd van de overheid, werd door een proportionele politiemacht ontruimd. Een honderdtal politieagenten in harnas en helm, uitgerust met humanitaire matrassen en traantjes-van-plezier-gas, joegen de asielzoekers de straat op. Iedereen die ter plekke bleef of zich groepeerde werd gearresteerd en overgebracht naar een gesloten asielcentrum. De overgebleven asielzoekers verspreidden zich over de straten van Brussel. De Block kijkt tevreden terug op de actie: “Het doel van mijn beleid is mensen uit de armoede halen, en in dat huis was er veel armoede, dus ze moesten er uit. Ik heb gehandeld als een Romeinse keizerin.”

Brusselnieuws.be neemt Brussels studentenblad per ongeluk te serieus

Op de redactie van de nieuwswebsite Brusselnieuws.be was het woensdagavond omstreeks acht uur even schrikken, toen er plots een heuse meute werkloze freelancejournalisten voor de deur stond. Hoofdredacteur Felix Koevoet legt uit: “Die dag hadden wij werkelijk elk mogelijk pseudo-nieuwswaardig feitje uit het Brussels Gewest uitgepuurd. Zelfs over het verdwijnen van de tekkel Blackie uit Neder-over-Heembeek waren we uitgeschreven, want de zoekactie had de dag ervoor het mysterie al opgehelderd.” Een overrijverige redacteur van de Brusselse digitale courant maakte echter een foutje, weet Koevoet. “Toen een niet nader te noemen Brussels studentenblad tweette dat er dezelfde avond nog een redactievergadering gepland was, nam hij dat stommelings over. Dat artikel stond twee uur op onze voorpagina, totdat een bediende van de kuisploeg ons er op attent maakte.” De enthousiaste persjongelui aan de voordeur werden vriendelijk doorgestuurd.

Inschrijvingen voor professoren en personeel morden uit in chaos

Het nieuwe inschrijvingsprogramma Mero, voor academisch en normaal personeel van de VUB, staat nog niet helemaal op punt. Wij troffen een radeloze professor aan in de Van Geen-aula, die beteuterd naar zijn lege lesnotities

staaarde, repetitief het zinnetje “Er was weer niemand hier” debiterend. Het duurde even voor hij zich kon herpakken. “De self service-inschrijvingen hebben ervoor gezorgd dat de professor die eerst kwam, eerst maalde. Al de vakken die mijn voorkeur hadden, zijn al ingenomen door zogenoemde collega's. Ik zit nu opgescheept met Inleiding tot de vrouwenstudies. Ga er maar aan staan.” Ook ander personeel weet nog niet echt waar het aan toe is. Naar verluidt zou de dame van de VUB-jobdienst nu broodjes aan de man brengen in het Studentenrestaurant. De omzet van de broodjesbar zou sindsdien angstwekkend gedaald zijn.

Studentenkoepel bevestigt: “Wij zijn inderdaad lompe kloot-hommels”

De Vlaamse Vereniging van Studenten, de studentenkoepel die de belangen van 200.000 Vlaamse en Brusselse studenten vertegenwoordigt, slaat de hand in eigen boezem. Na een enquête die aantoonde dat twintig procent van de studenten onterecht een diploma kreeg wegens ontoereikende intellectuele capaciteiten – overigens afgenomen door de volstrekt onafhankelijke denktank Itinera – reageerde de voorzitter gelaten: “Eigenlijk wisten wij dit al langer. Op ons congres van 2005 hadden wij daar al standpunt over gevormd, maar we waren terughoudend om ermee naar buiten te komen. Nu hoeven wij ons daar niet meer over te schamen.” Volgens de voorzitter betekent dit een frisse wind in de boodschap die de koepel naar buiten brengt. “Wij pleiten er bij minister Smet nu dan ook voor dat klasjes op de speelplaats wachten in nette rijen, dat professoren hen vrijwaren van onaangekondigde toetsen en dat ze in godsnaam moeten wachten tot de bel gaat voordat ze het op een zuipen zetten.”

Honderden Chinezen teleurgesteld over nieuw megawinkel-complex

“De naam is misschien een beetje ongelukkig gekozen”, zo probeerde de conciërge van U-residence aan de Grote Reisleider van achttien bussen vol Chinezen uit te leggen. “Er moet iets misgelopen zijn bij de toeristische dienst van Buitenlandse Zaken”, wist hij onze redactie te vertellen. “Eerst schilderden ze Afghanistan af als super-de-luxe vakantiebestemming, maar nu hebben die ambtenaren toch wel de hoofdvogel afgeschoten.” Een bron binnen het rectoraat wist ons te vertellen dat een Sp.a-gezinde beampte op Buitenlandse Zaken er niet mee kon lachen dat Brussels minister Guy Vanhengel een halfuur spreektijd kreeg op de academische openingszitting. De socialist begreep nog wel dat de VUB de blauwe kaart trekt, maar het halfuurtje Vanhengel was toch van het goede teveel. Als zoete wraakactie voor het halfuur gewauwel stelde hij een persbericht op dat het had over de opening van Uplace, het spiksplinternieuwe grootse winkelcentrum ... op de campus van de VUB in Etterbeek. De Chinezen werden vervolgens doorgestuurd naar de VUBtiel, waar zij naar verluidt alle boeken in één klap opkochten. ♦

Volgende keer:

- Paul De Knop nieuwe lijstduwer van partij Islam
- Herman Matthijs en Frank Thevissen genomineerd voor Nobelprijs voor de Vrede
- Maggie De Block op prospectie in Lampedusa: “Wel jammer van het strand”

MY BLOODY VALENTINE
BRON: CHIPPEHIP.COM

My Bloody Valentine: “Er is niets mis met luid zijn”

“THE PROMOTORS HAVE ENFORCED BELGIAN LAW, BECAUSE THEY ARE AFRAID OF THE BELGIAN AUTHORITIES.”

“MBV WOULD LIKE TO TELL YOU THAT THIS IS THE ONLY COUNTRY TO DATE WHICH HAS ENFORCED SUCH AN UNINTELLIGENT LAW.”

Door Paola Verhaert

Deze woorden gingen de lang geanticipeerde terugkeer van My Bloody Valentine naar de bühne van de Ancienne Belgique voor. Kevin Shields en de zijnen, notoir om hun hemelse herrie als ze zijn, toonden zich op 3 september laatstleden duidelijk misnoegd over de hen opgelegde geluidsrestricties. Nadien stond Kevin Shields, frontman van de luidste band ter wereld, *De Moeial* exclusief te woord.

De Moeial: Vanwaar uw verontwaardiging, meeneer Shields?

Kevin Shields: “Wat er is gebeurd, is dat er een limiet was van 102 decibel. We wisten dat die er was en we gingen daar dan ook mee werken. Vrij veel festivals zetten tegenwoordig limieten, maar in het algemeen zijn die een beetje flexibel en worden deze gebruikt als een richtlijn om ervoor te zorgen dat mensen niet buitensporig luid gaan spelen. Dat is de algemene toepassing van het idee. We werken al een tijdlang met dit soort normen, maar dit was de eerste keer dat er ons een exact aantal decibel werd opgedrongen. Zoiets hadden we nog nooit meegemaakt.”

Dat op een bijna neurotische manier controleren van het volume, is dat volgens u een Europees of een Amerikaans fenomeen?

“Het is een Belgisch fenomeen. (*lacht*) Het werd ons nooit elders opgedrongen op dat niveau. Decibellimieten bestaan overall. Op sommige plekken zijn die zelfs strenger dan in België. Dinosaur Jr. vertelde me dat zij onlangs op een festival stonden waar de lokale regering zeer stomweg de limiet op 85 decibel hadden gezet, wat onmogelijk is, want het publiek is luider dan dat. Als je dat effectief zou gehoorzamen, zou je niets horen. Niemand deed

dat dan ook en niemand zei er iets over, want het was belachelijk. Wanneer een wet dom genoeg is, zal iedereen die negeren. In onze ervaring, was dit de eerste keer dat ons verteld werd dat we niet voorbij de limiet mochten gaan of dat ze de stekker eruit zouden trekken.”

“We waren tevreden om hier gewoon mee te werken, omdat we dat ook kunnen. We hebben een hele goede geluidsman die met zulke regels kan werken, wat hij dan ook deed. Voor het leeuwendeel van het optreden zijn we onder de limiet gebleven. In een notendop was dat het. Maar toen raakten de mensen van de zaal (Ancienne Belgique, nvdr) wel erg emotioneel en opgewonden om de wet toe te passen, verder dan de wet gaat, en zeiden ze dat ik mijn versterkers stiller moest zetten. Ik probeerde hen uit te leggen dat je dat niet zomaar kan doen, want als je die gewoon stiller zet, dan verandert het geluid. Het wordt niet gewoon stiller, maar ook cleaner en cleaner. Het concept was belachelijk en onmogelijk. Toen heb ik me kwaad gemaakt. Eender wie me gaat vertellen dat ik mijn versterkers stiller moet zetten is een heel dom persoon. Dus, in een notendop, is dat niet gebeurd. We hebben gespeeld op 101,9 decibel; het laatste nummer was iets luider, maar enorm kort. Normaal gezien duurt dat laatste nummer een kwartier lang.”

Je besloot de wet te bekritisieren, maar niet te breken.

“Wel, er is een verschil tussen een wet breken en een wet bekritisieren. Iedereen heeft het recht om wetten waarmee ze het oneens zijn te bekritisieren. Een wet breken is een heel ander verhaal. Weet je, zalen zouden hun vergunning kunnen verliezen, mensen zouden ontslagen kunnen worden, en daar draait het allemaal niet om. Het gaat niet om mensen kwetsen, maar wanneer iets een beetje dom is, ga ik uiteraard mijn mening uitdrukken. Dat zou iedereen moeten doen.”

Iemand uit jullie entourage vertelde me dat hij het enorm bevreemdend vond om jullie zo stil te zien optreden. Hoe ervoer jij het optreden? Ondervond je een groot verschil met pakweg het optreden in Eindhoven vanavond?

“Ironisch genoeg was het voor ons gemakkelijker om te spelen. Hoe minder luid de muziek staat, hoe gemakkelijker het is om te spelen. Dus voor ons was het eigenlijk best een aangenaam optreden. We hebben gespeeld, we hebben ervan genoten, en dat was het dan. Afgezien van het feit dat het misschien iets minder belemmerend was, was het niet enorm verschillend van andere optredens.”

“Ik wil maar zeggen: als men zich goed zou informeren, dan zou men leren dat vanaf ongeveer negentig decibels ongeveer vijftig procent van de bevolking zich ongemakkelijk zal beginnen voelen. De andere vijftig procent zal dit niet ervaren. Als de mensen zich echt zouden informeren, zullen ze leren dat dit een feit is en dat de menselijke bevolking niet over één kam valt te scheren.”

De eerste keer dat ik My Bloody Valentine zag optreden, was op Pukkelpop in 2009. Nu herinner ik me dat ook hier het publiek verdeeld

was. Een groot deel was enthousiast, een even groot deel was geschokt. Sommige recensenten noemden jullie destijds “onverantwoordelijk” en “schandalig” omwille van het volume.

“Dit is het punt net. Voor alle optredens die we speelden, inclusief het optreden op Pukkelpop, hadden we oordopjes gekocht voor heel het publiek. We hebben honderdduizenden oordopjes gekocht tussen 2008 en 2009. Voor één festival alleen al, Coachella, kochten we 50.000 oordopjes. Wat we teweeg hebben gebracht in Groot-Brittannië en in de rest van de wereld, is dat het niet uncool is om oordopjes te dragen. We waren dit aan het sanctioneren. We hebben mensen verteld dat ze hun verantwoordelijkheid moesten opnemen voor hun eigen gezondheid, want iedereen verschilt. Sommige mensen kunnen zomaar naar luide muziek luisteren, andere niet. Schaam je niet om oordopjes te dragen, het is net goed om voor je gehoor te zorgen. Wij hebben dat teweeggebracht, niemand anders. Niemand in de domme regering heeft bands of concertzalen verplicht om oordopjes te voorzien. Wij deden dat. Wij hadden de intelligentie, wij geven echt om mensen. Op 102 decibel spelen zal het gehoor van vijftig procent van de mensen nog steeds schaden. Vijftig procent van de mensen die gedurende twee uur onderworpen worden aan 102 decibel zullen enige vorm van gehoorschade ondervinden. Een decibellimiet opleggen is niet intelligent. Mensen aanmoedigen om voor hun eigen gezondheid te zorgen, dat is intelligent.”

“Als je in een repetitieruimte staat, zal de volumemeter gauw op 120 decibel komen te staan. Wanneer een band zijn versterkers aanzet en luid speelt, dan is dat waar rock-'n-roll om draait. Dat is wat de meeste muziek is. Wanneer Beethoven met zijn orkest speelde behaalde hij pieken van 120 decibels. Een normale, klassieke piano piekt tussen de 110 en 120 decibel. Dat is de realiteit. De realiteit is dat muziekinstrumenten luid zijn. Er is niets mis met luid zijn.”

“Ik leende aan mijn vriend Andrew Innes van Primal Scream destijds nog een decibelmeter uit, omdat ik geobsedeerd raakte met volume. In 1991 begon ik ook bij mezelf gehoorschade te ondervinden. Maar ik houd nu eenmaal van luide en krachtige muziek, dus hoe moet je dat dan aanpakken? Je draagt oordopjes. Het gaat erom dat je voor jezelf zorgt.”

Muziek is een individuele zaak, geen zaak van de overheid?

“De overheid kan nooit voor mensen zorgen, de mensen moeten voor zichzelf kunnen zorgen. De overheden zijn er, tewerkgesteld door de bevolking, om de dingen te organiseren, niet om hen te vertellen wat te doen of denken.”

J Mascis, gitarist van die andere luide band, Dinosaur Jr., hoort het gesprek met lede oren aan, daar hij geprogrammeerd staat om daags na dien in België te spelen. Maar ook hij is hoopvol: “Mensen houden van luide muziek. Belgen zijn geen uitzondering.” ◆

“Wanneer een wet dom genoeg is, zal iedereen hem negeren.”

Shannon & The Clams

AND THE RETURN OF THE BOYBAND

Door Paola Verhaert

Shannon & The Clams is geen girlband, noch een rock-'n-rollband. Goed zijn de Californiërs wel, en ondertussen brachten zij al drie albums uit ter staving. Shannon Shaw, wier stem het midden houdt tussen die van Big Mama Thornton en Wanda Jackson, en haar charmante band stonden *De Moel* te woord.

Op welke manier was het opnemen van *Dreams in the Rat House*, jullie nieuwste album, anders dan het opnemen van pakweg *Sleep Talk*?

Cody Blanchard (gitaar, zang): “Het duurde veel langer. Het opnemen alleen al nam ongeveer een jaar in beslag.”

Shannon Shaw (basgitaar, zang): “Het schrijven duurde ook veel langer, we bleven maar opnieuw beginnen. Toen we *Dreams in the Rat House* opnamen zijn we naar een hutje in de bergen gegaan en dachten we na een week klaar te zijn. Toen we thuiskwamen vonden we het album echter enorm slecht klinken, dus deden we nog een opnamesessie vooraleer het op te sturen naar ons platenlabel. Zij vonden dan weer dat we er meer aan moesten werken, dus zijn we opnieuw begonnen schrijven en opnemen.”

Ik las ergens dat Cody jullie eerste album, *Sleep Talk*, eigenlijk haat.

Blanchard: “Klopt.”

Shaw: “Ik vind hem wel leuk. Ik denk zeker niet dat *Sleep Talk* dezelfde flow heeft als het tweede of derde album. Natuurlijk zou ik er nu graag wat dingen aan veranderen. Toen we ons eerste album opnamen, was ik een groentje. Ik wist niets over opnemen of mixen en ik was erg onzeker over mijn stem. Ik vond niet dat ik het recht had om in te springen en mijn mening te geven. Vanaf het tweede album werd ik zekerder.”

Shannon, je zei ooit dat je muziek schrijft om je met mensen te verbinden, niet om hen een nieuwigheid voor te stellen. Na verschillende malen op tour te zijn getrokken, voel je nu dat het publiek effectief durft te reageren wanneer je muziek speelt?

Shaw: “Ja, vaak merk ik dat er een band ontstaat. Soms genieten de mensen simpelweg van de muziek, wat even goed is, en op sommige plekken observeren mensen je eerder, alsof je een kunstwerk bent, maar waar ik echt van houd is als mensen dansen, meezingen en reageren. Dat is de ervaring die ik verkies. Engeland was bijvoorbeeld geweldig en wild. Ons optreden in Brighton is daar een goed voorbeeld van. Tijdens ons laatste nummer zette een vriendin van ons een spelletje spin-the-bottle op. Negen mensen zijn toen het podium op gesprongen om mee te spelen. Dat vind ik leuk, wanneer mensen bereid zijn om deel te nemen en zichzelf uit te drukken.”

Jij schrijft de lyrics, maar er heerst vaak een waas van mysterie rond. Je legt zelden de betekenis achter een nummer uit. Voel je dat de woorden die je schrijft zelfverklarend zijn of vrees je te veel van jezelf bloot te geven?

Shaw: “Dat laatste.”

Ozma is een uitzondering. We weten dat het nummer over je overleden hond gaat. Voel je jezelf dan blootgegeven als jullie dat nummer spelen, wetende dat het publiek weet waarover het gaat?

Shaw: “Ozma is echt een van de weinige nummers dat zo publiek is. Tegelijkertijd denk ik dat mensen zelf een eigen betekenis geven aan nummers en zichzelf daar op de een of andere manier aan binden. Ik herinner me dat, toen ik Ozma voor een van de eerste keren speelde, ik op het podium zei dat het nummer over mijn hond gaat. Ik was nog erg emotioneel, omdat mijn hond toen net overleden was. Na het optreden kwam er een man naar me, knuffelde me, huilde een beetje en vertelde me dat het nummer enorm veel voor hem betekende, omdat hij zijn vader ook verloren had. Ik wist even niet wat ik moest zeggen. (lacht) Het nummer is me dierbaar, maar je hond verliezen is, denk ik, toch even anders dan je vader verliezen. Toen wist ik niet of ik hem de waarheid durfde te vertellen. Uiteindelijk heb ik hem verteld dat ik het enorm mooi vond dat hij zich kon vinden in het nummer, maar dat het eigenlijk over mijn hond gaat. Hij is toen heel erg geschrokken. Soms denk ik dat ik hem de waarheid niet had moeten vertellen en hem het zelf laten interpreteren.”

Een nummer gaat dan zijn eigen leven leiden.

Shaw: “Inderdaad, zo kan je het zeker stellen. Soms wou ik wel dat mensen me meer zouden vragen naar de betekenis achter bepaalde nummers. Soms wil ik er graag over praten, maar een andere keer houd ik graag vast aan het mysterie.”

Wanneer mensen naar jullie verwijzen, komt één ding altijd terug: de revival van rock-'n-roll. Valt dit toe te schrijven aan nostalgie, of is het louter luidheid?

Shaw: “Ik begrijp waarom mensen het doen, het is de gemakkelijkste manier om het te beschrijven, maar ik denk dat, als je veel weet van muziek, je zal beseffen dat het om zoveel meer gaat dan enkel dat.”

Blanchard: “Ik hou niet eens van rock-'n-roll. Het was gedurende enkele jaren goed, maar dat was het.”

Shaw: “Meen je dat?”

Blanchard: “Ja, echt. Alles wat onder het rock-'n-rolllabel valt is vrij slecht.”

Nate Mahan (drum): “Ik denk dat rock-'n-roll vandaag de noodzakelijke ziel ontbeert die het nodig heeft.”

SHANNON SHAW
BRON: FLICKR

Nu we het toch over het verleden hebben, beeld je even in dat je met wie dan ook in Shannon & The Clams zou mogen spelen, dood of levend. Wie zou je kiezen?

Mahan: “Joe Meek zou alles opnemen. Misschien zouden we Phil Spector kiezen om alle instrumenten bijeen te rapen. Jeff Lynne van Electric Light Orchestra zou ons helpen bij het songschrijven.”

Shaw: “Maar hij zou niets produceren. Tom Petty op basgitaar.”

Mahan: “Bruce Haack zou synthesizer spelen.”

Blanchard: “Ik zou mezelf inwisselen voor Al Jackson Jr. van Booker T.”

Shaw: “Connie Francis zou samen met Roy Orbison kunnen zingen.”

Wie zou je als roadie willen?

Shaw: “Het zou zeker een knap iemand moeten zijn.”

Mahan: “Patrick Swayze!” *(lacht)*

Telkens wanneer hij een cimbaal opheft moet hij dat doen zoals bij Baby in Dirty Dancing?

Mahan: “Dat zou mooi zijn. *(lacht)* Keanu Reeves zouden we ook willen. Crispin Glover van River's Edge mag onze manager zijn.”

Shaw: “Onze manager die zo hard zou falen. Hij is best gek.”

Mahan: “Hij zou ons tenminste kunnen voorstellen aan Keanu.”

Wie zou je in je publiek willen?

Samen: “Alle Muppets.”

Niet zelden wordt in de media de kwaliteit van de muziek genegeerd, opdat de band en diens leden gemakkelijker samengebonden kunnen worden. Dit zien we gebeuren bij girlbands afkomstig van de West Coast, bijvoorbeeld bij Dum Dum Girls, Peach Kelli Pop en Best Coast, terwijl die laatste uit een man en vrouw bestaat. Vind je dat contraproductief werken?

Shaw: “Ja. Ook hier begrijp ik best waarom mensen dit doen. Het is gemakkelijk, maar ik haat het wanneer een band telkens opnieuw bestempeld wordt als een girlband.”

Blanchard: “Ik wou dat bands die enkel uit mannen bestaan consequent boybands genoemd zouden worden. *(lacht)* Vanaf nu is Ty Segall een boyband.”

Shaw: “Het is enorm lui. Journalistiek is erg goedkoop geworden. Schrijvers hebben niet genoeg geld en tijd. Vaak krijgen we erg stomme vragen naar ons hoofd geslingerd, zoals vragen over onze bandnaam.”

Blanchard: “Ik vind ook dat veel muziekartikels niet intellectueel genoeg en te oppervlakkig zijn. Vaak is het doel van een artikel om de muziek simpelweg te promoten.”

George Orwell zei ooit dat journalistiek is, printen wat iemand anders niet geprint wil zien. Al de rest is public relations.

Blanchard: “Dat is mooi uitgedrukt, ik ben het daar zeker mee eens.”

Een laatste vraag dan. Wat was het laatste waar jullie in jullie busje, helikopter of welk vervoermiddel dan ook, naar aan het luisteren waren?

Shaw: “Een mix-cd die mijn broer heeft gemaakt. Zijn mixen zijn geweldig, alleen zet hij er altijd Just like Jesse James van Cher tussen en dat nummer is zo ontzettend lang!”

Blanchard: “Het is ondertussen zijn zevenendertigste mix, hij is er al tien jaar mee bezig. Ik zeg hem altijd dat hij die zou moeten uitbrengen op Burger Records. Hij is erg goed in het vinden van obscure popnummers.”

Shaw: “Hij geeft ook nooit een tracklist mee. Soms is het vrij gênant als vrienden vragen welk nummer je draait en je de titel niet kent. Die Shazam-app werkt ook niet voor alle obscure shit die hij ons geeft.” *(lacht)*

Vinden jullie dat er een overdosis aan bands bestaat of dat er eerder nog veel goede muziek te ontdekken valt?

Blanchard: “Er zijn te veel bands. Er zijn heel veel slechte bands, het is oververzadigd.”

Shaw: “Maar dat maakt het net speciaal wanneer je iets heel goeds vindt.” ♦

Achter de glimlach van een monnik

Hoe een man een geloofscrisis veroorzaakte

Door Charlotte De Grauwe

THAILAND - Eeuwen kwamen, beschavingen rezen en vielen, gemalen door de wijzers van de klok, en waar de mens was, was een god. Profeten orakelden, tempels werden gebouwd, zwaarden vlamden en bloed vloeide voor de grootsheid en heerlijkheid der goden. Sommige van hen waren geen lang leven beschoren. Geveld door de tijd en andere goden leven ze slechts verder in ruïnes en geschiedenisboeken. De resterende triomferende God domineerde eeuwen lang West-Europa, maar is nu overgeleverd aan een bittere strijd tegen de wetenschap, het secularisme en het pluralisme. Postmoderne schapen, zo blijkt, koesteren nog maar weinig vertrouwen in hun geestelijke herders. Talloze schandalen en seksueel misbruik hebben het Christendom veel zielen gekost.

In Zuid-Oost-Azie speelt het omgekeerde zich af. De straten zijn er gevuld met in oranje gewaden geklede, kale schimmen, die sereen glimlachend hun maaltijd bij elkaar bedelen. Niet enkel de inheemse bevolking heeft er respect voor deze monniken, steeds meer westerlingen worden gecharmeerd door de pacifistische, liefdevolle boodschap van het boeddhisme.

Zo kon ik op de luchthaven van Bangkok, naast de grote groep gewone toeristen en de obligate groep oudere mannen met plannen voor *soy cowboy* en *happy ending massages*, ook vele verlichtingszoekers vinden. Gedesillusioniseerd door de westerse materialistische wereld en hun onbeantwoorde gebeden schrijven ze zich in voor meditatiekampen of -tempels om monnik te spelen in een poging Nirwana te bereiken. Het boeddhisme is dan ook *hot*, minder dogmatisch dan de andere grote religies, schijnbaar vreedzaam en vrij van schandalen, met bovendien de dalai lama als bekend boegbeeld en vriend der celebrities.

Toch heeft het boeddhisme, net als alle andere wereldreligies, moeite om zich aan te passen aan de veranderde wereld. Langzaamaan wordt de stilte doorbroken en vindt men achter de ogenschijnlijk solide reputatie van de monniken een beeld van corruptie, terrorisme en misbruik. In deze editie staat het thema corruptie centraal met in de hoofd-

rol Thailands beruchte *jetsetmonnik* Wirapol.

Dwalende zielen en grijpgrage handen, ook religieuze figuren zijn er niet van gevrijwaard. Het vlees is nu eenmaal zwak. Luang Pu Nenkham, alias Wirapol en beter gekend als de Thaise jetsetmonnik, doet deze stelling alle eer aan. Enkele maanden geleden circuleerde een filmpje op het internet waarin hij in traditioneel gewaad, inclusief Louis Vuitton-tas, in een privéjet illustreerde hoe hij zijn geloften van armoede naleefde.

Sindsdien is Wirapol niet meer uit het Thaise nieuws weg te denken. Behalve miljoenenfraude volgde een hele reeks aanklachten tegen de reeds uit het land gevluchte 34-jarige monnik. Zijn vele misdaden en hedonistische levensstijl hebben de Thaise geloofsgemeenschap tot in de kern geraakt en hebben kwaad bloed gezet bij de lokale bevolking.

Hoewel Wirapol zichzelf als een halve heilige voordeed, blijkt dit beeld niet met de werkelijkheid te stroken. Om het overzichtelijk te houden, worden de mans strapatsen ingedeeld in de voor ons vertrouwde zeven hoofdzonden.

Hoogmoed

Wirapol groeide op in de arme noordoostelijke provincie Ubon Ratchathani en trad reeds in zijn tienerjaren in het klooster. Hij nam echter geen ge-

noegen met het sobere monnikenbestaan en verspreide fabelachtige verhalen over zijn eigen kunnen bij de lokale bevolking. Zo beriep hij zich op het hebben van bovennatuurlijke krachten. Naar eigen zeggen voerde hij regelmatig een gesprek met de goden, kon hij net als Jezus over het water lopen, de loterijnummers voorspellen en zelfs vliegen. Waarom hij daarna nog voor privéjets opteerde, blijft een raadsel.

Hij deed nog andere pogingen om de boeddhistische carrière ladder te beklimmen; zo kwam hij tot de conclusie dat hij de reïncarnatie was van een bekende monnik, die enkele decennia eerder was overleden. Ook nam hij de titel *Luang Pu Nen Kham* aan, een titel die normaal voorbehouden is voor oudere monniken.

Eén van de belangrijkste regels uit de code van discipline voor monniken (patimokkha), geschreven door Boeddha in hoogst eigen persoon, luidt als volgt: “Wanneer een monnik liegt over zijn eigen spirituele realisaties, is hij *parajika*”. Parajika is een uitsluitingsgrond voor monniken. Na het schenden van zo'n regel verliest een monnik elke religieuze aanspraak voor de rest van zijn leven. Toch kon Wirapol mede dankzij deze leugens doorstoten tot de opperlaag van de boeddhistische hiërarchie.

Afgunst

Aangezien monnik Wirapol nog steeds niet bereikbaar was voor commentaar kunnen we enkel een

beredeneerde gok doen naar zijn houding ten opzichte van afgunst. Daar hij er financieel warmpjes bijzit en voorheen een gerespecteerd geestelijke was, zal hij vroeger vermoedelijk weinig last gehad hebben van deze zonde. Om vrij te zijn van afgunst, heeft hij wel zijn hebzucht tot het uiterste gedreven.

Hebzucht

Monniken worden geacht geen bezit te kennen; verlangen is immers de oorzaak van het lijden. Bij het toetreden tot een klooster geeft de monnik al zijn wereldse bezittingen en verlangens op om zich onder te dompelen in een ascetisch leven. Ook oude banden met familie, vrienden en zeker met geliefden worden doorbroken totdat enkel het bezit van het geloof rest.

Wirapol had echter nog een paar extraatjes, waaronder 83 luxewagens, meer dan 32 miljoen dollar en verschillende huizen en landgoederen. Zijn fortuin dankt hij aan een mengeling van donaties van goedgelovige zielen, fraude, verduistering, witwaspraktijken en drugshandel.

Een prachtig voorbeeld van zijn misbruik van donaties is te vinden in zijn tempel. Daar bouwde hij het grootste jaden Boeddha-beeld ter wereld waarvoor hij ijverig donaties inzamelde. Onlangs werd echter onthuld dat hij opteerde voor gekleurd beton om de kosten te drukken en zichzelf voor zijn spaarzaamheid beloofde met de resterende miljoenen.

Hij zou ook in samenwerking met minder vrome monniken andere donaties verduisterd hebben en aan de basis staan van een witwasnetwerk. Verder zou hij banden hebben met drugskartels, al zijn daar voorlopig geen harde bewijzen voor.

De Thaise fiscus zit intussen ook niet stil en heeft aan 114 financiële instellingen gevraagd om al zijn bezittingen in beslag te nemen en zijn rekeningen te bevriezen. Toch zag de ex-monnik nog de kans om tien miljoen dollar van zijn rekening te verdonkeremen alvorens in rook op te gaan.

De decadentie van Wirapol is geen alleenstaand gegeven. Steeds meer monniken hebben moeite om zich te houden aan de sobere en ascetische levensstijl die van hen verwacht wordt. Nopparat Benjawananon, de directeur-generaal van het hoogste boeddhistische orgaan van Thailand, houdt de monniken na de controverse met Wirapol scherp in de gaten en er wordt reeds gesproken over het oprichten van een permanent controlebureau, dat als waakhond voor de traditionele boeddhistische tucht zou optreden.

Gulzigheid

Wirapol schaamde zich niet om zich meermaals te verplaatsen met een privéjet en zich te omringen door luxeartikelen. Het is weinig waarschijnlijk dat deze monnik nog elke dag een simpele maaltijd bijeen bedelde. Monniken worden echter geacht niets te bezitten en, zoals eerder vermeld, dienen ze zelf elke dag hun maaltijden bijeen te schooien. Om vijf uur 's ochtends tussen duister en dag doen ze dagelijks hun bedelronde. De lokale bevolking staat trouw mee op, om in ruil voor een curryschotel en een cola een stapje dichterbij het Nirwana te komen.

Verder wordt Wirapol beschuldigd van drugsgebruik en het nuttigen van alcohol, wat niet alleen voor monniken een zware zonde is. Thailand voert immers een zeer streng antidrugsbeleid, waarbij in het verleden het gebruik van de doodstraf niet geschuwd werd.

Onkuisheid

Als Thaise monnik is lust één van de grootste zonden,

want wat is lust anders dan vleesgeworden verlangen. Voor velen is het de grote drempel om het Nirwana te bereiken. Daarom moeten monniken een gelofte van absolute kuisheid afleggen. Niet alleen geslachtsverkeer is verboden, zelfs een simpele aanraking mag niet. Meer nog, een vrouw mag niet rechtstreeks iets aan een monnik schenken, maar heeft daar een man voor nodig als tussenpersoon. Zulke puriteinse regels zijn natuurlijk zwaar om te volgen en meerdere monniken zijn in het verleden berispt of in de ban geslagen voor hun seksuele uitpattingen. Ook bij Wirapol is hier een haar in de boter; zo zou hij getrouwd zijn en met zeven andere vrouwen een relatie zijn aangegaan.

Nog incriminerender is echter de beschuldiging van verkrachting, waarvan het resultaat – een elfjarig zoontje – opgroeide in armoede zonder steun van zijn rijke vader. De moeder van het jongetje, Ying, was toentertijd dertien jaar oud en werd door haar nietsvermoedende grootmoeder vaak naar de bekende monnik gestuurd om er op te ruimen en zo haar zielenheil veilig te stellen. In plaats daarvan verkrachtte Wirapol haar.

Aangezien monniken geacht worden kuis te leven, opende enkel de opbollende buik van haar kleindochter de ogen van Yings grootmoeder voor de misdaden van Wirapol. Wat volgde was het klassieke verhaal van intimidatie en geheimhouding, waar de Belgische clerus zich ook meermaals aan bezondigd heeft. Wanneer Wirapol op zal duiken en voor een gerecht verschijnt, zal hij zich ook voor verkrachting moeten verantwoorden.

Gramschap

Het boeddhisme is een pacifistische godsdienst en ook in Thaise cultuur wordt openlijk conflict en geweld als een toneelbeeld van barbarij beschouwd. Wirapol hoort thuis in die traditie en heeft nooit openlijk geweld gepleegd. Hij wordt door de Thaise politie echter wel in verband gebracht met een hit-and-run-ongeval, waarbij drie jaar geleden een man om het leven kwam. Zo komt er bij de waslijst van bezwarende aanklachten ook doodslag te staan.

Traagheid

Wirapol heeft dus met reden een geloofscrisis veroorzaakt in de boeddhistische geloofsgemeenschap. Toch is het niet allemaal kommer en kwel en, ere wie ere toekomt, van luiheid kan men Wirapol geenszins betichten. Hij heeft op 34-jarige leeftijd waarschijnlijk een groter fortuin vergaard dan enig van ons ooit zal bezitten. Ook reageerde hij allesbehalve traag toen het schandaal losbarstte. Zo slaagde hij erin om meerdere miljoenen van zijn al bevroren rekening te halen en daarna te verdwijnen. Volgens de laatste berichten zou hij zich ergens in Laos verbergen en slaagt hij er voorlopig in om justitie te ontvluchten. ♦

GEWELD IS ONVERMIJDELIJK

Door Sandro González-Maseda

“ALS WE WILLEN BREKEN MET EEN TOESTAND VAN ONDERWERPING DIE ALLEEN GEOORLOOFDE NEPCONFLICTEN TOELAAT BINNEN DE GRENZEN DIE DOOR DE AUTORITEITEN EN DE MACHT ZIJN BEPAALD EN DIE NIETS VERANDEREN AAN DE FUNDAMENTELE MACHTSVERHOUDINGEN, DAN IS GEWELD (REËEL OF ALS DREIGEMENT) ONVERMIJDELIJK.” ULB-HISTORICA ANNE MORELLI LAAT GEEN TWIJFEL BESTAAN OVER DE BEDOELING HAAR NIEUWSTE WERK: GEWELD IN ERE HERSTELLEN.

In *Rebellen – Van de Galliërs tot Indignados* illustreren specialisten in hun respectievelijk tijdsvak de verwezenlijkingen van subversies, netjes chronologisch en thematisch gerangschikt. Veertien gevestigde historici, waaronder voormalig VUB-rector Els Witte focussen op wat protest ons hier heeft opgeleverd. Buiten een dijk van een inleiding door redacteur Anne Morelli is er ook nog de epiloog van Thomas Blommaert die we nog kennen van *Ik was nog nooit in Zelzate geweest*.

Rebellen begint traag voor wie geen fan is van klassieke geschiedenis. De opstanden ten tijde van de Romeinen dienden vooral om lokale autonomie af te dwingen en hadden niet zozeer een sociaal karakter. In de middeleeuwen kwam daar verandering in. Zowel op het platteland als in de steden kwam het volk in opstand door de veranderende sociale verhoudingen. Hoewel de boeren in principe onderaan de sociale ladder stonden, vonden ze toch manieren hun situatie te verbeteren. Onder meer Michel de Waha kan met behulp van een knap staaltje historische kritiek duiden hoe dit werkte.

Verder in het boek en recenter in de geschiedenis vinden we de religieuze opstanden in onze contreien. Politiek en religie waren toen en zijn nog steeds verweven. Een gedetailleerde uitleg van de gebeurtenissen vanaf de zestiende eeuw levert over die verstrengeling toch een genuanceerder beeld op.

De laatste twee delen zijn veruit het interessantst. Els Witte bijt de spits af met het verhaal achter de Belgische Revolutie van 1830.

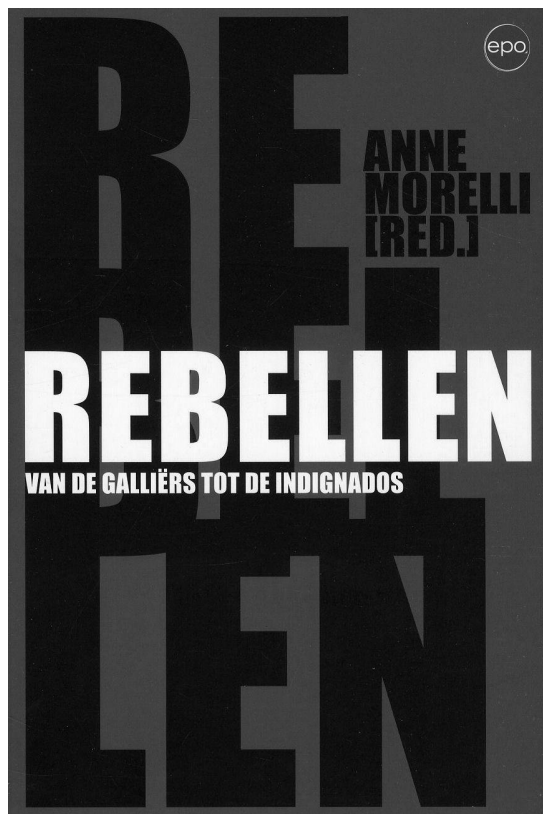
Verder in het boek leren we onder meer over de subversieve bourgeoisie, over hoe de Koningskwesatie het land verdeelde en over de anarchistische syndicaten en hoe hun invloed tot in Brussel reikte. Als Bart De Wever in die tijd de koning had ontvangen met Venetiaanse leeuwjes op zijn das, dan zou hij vast en zeker minder bijval van de Vlaming hebben gekregen.

De interessantste bijdrage staat misschien wel op naam van Francine Bolle. Ze beschrijft de befaamde staking tegen de vakbonden in 1932. Tijdens het sociaal overleg waren de vakbonden namelijk gedwongen in te stemmen met een loonmatiging. Als ze dat niet deden, dreigden ze hun pas verworven methode van overleg in plaats van confrontatie te hypothekeren. Na het collectief ontslag van 484 mijnwerkers besloten de arbeiders zonder de steun van de vakbond om toch te gaan staken. “Volledig in lijn met de houding die ze de tijdens elke naoorlogse crisisperiode aannamen, staken de meeste vakbondsleiders – ondanks het feit dat ze al maandenlang over nauwelijks iets anders onderhandelden dan sociale achteruitgang – ook vanaf het begin van de jaren 1930 de loftrumpet over het bewaren van de overlegmechanismen die tijdens de periode van economische groei in het leven waren geroepen”

De staking werd een onverhoopt succes dat zich als een lopend vuurtje verspreidde. De gehele Borinage en Charleroi werden bezet door de stakers en uiteindelijk werd het leger ingeschakeld om de rust te herstellen. De mijnwerkers hadden zich als een blok georganiseerd. Vrouwen en kinderen namen deel aan het protest, die eersten speelden daar zelfs een belangrijke rol in en het sociaal overleg kon weer van voor af aan beginnen.

Het taalgebruik in *Rebellen* is erg academisch. Dat is jammer, omdat de modale lezer wel eens zou durven afhaken. Zeker wanneer men de bedoeling van het boek in het achterhoofd houdt, was het misschien niet slecht geweest

om iets toegankelijker te schrijven. Anderzijds kan het werk steunen op stevig gefundeerde bijdragen en is er plaats voor de nodige nuance. *Rebellen* is hoe dan ook een must-read voor iedereen die meer wil weten over de geschiedenis van België of over sociale geschiedenis in het algemeen. ♦

UITGEGEVEN BIJ EPO
PRIJS: 24,90,-

Literaire geesten

DE KONINGINNEGALERIJ
BRON: SARAH HANDI

Door Paola Verhaert

Eén keer per maand trekt ondergetekende voor u – en let wel, enkel voor u, want aan frisse lucht hebben wij bij *De Moeial* geen behoefte – de deur van de redactie achter zich dicht. Op zoek naar de literaire spoken die door uw stad waren, door de meer dan vierduizend sprekende straten, laten we voor eens niet de schrijver, maar de stad aan het woord. Deze maand volgt *De Moeial* de wandel van Paul Verlaine door Brussel.

Op 8 juli 1873 ontving de toen achttienjarige Arthur Rimbaud een telegram van zijn tien jaar oudere minnaar Paul Verlaine, waarin hij Rimbaud verzocht hem te vervoegen in het Hotel *Liège* te Brussel. In de ochtend van 10 juli 1873 bezocht Verlaine in een zwartgallige bui wapenhandelaar Montigny in de Koninginnegalerij 11, alwaar hij zich een revolver aanschaftte met de bedoeling om de hand aan zichzelf te slaan. Twee dagen zette de auteur van *Illuminations* voet in Brussel, maar het weerzien verliep allesbehalve van een leien dakje. Samen met Paul vestigt Rimbaud zich in hotel *A la ville de Courtrai* op Brouwersstraat 1.

Diezelfde middag trekt het paar via de Hoogstraat naar de kermis op de Boulevard du Midi en, zoals François Porché schreef, deed van die dag af de melancholie van de kermissen haar intrede in de Franse letterkunde. Wanneer de nacht valt, komt het in de Brouwersstraat tot een handgemeen tussen de twee *poètes maudits*. In een dronken vlaag vuurt Verlaine met zijn revolver twee schoten af, waarvan er één de linkerpols van Rimbaud raakt. Hoewel Rimbaud geen klacht indient, besluit hij na een kort bezoek aan het Sint-Jansziekenhuis terug te keren naar

Frankrijk. Op weg naar het station Brussel-Zuid ontstaat op het Rouppeplein opnieuw een ruzie en trekt Verlaine zijn wapen. De jonge Rimbaud vlucht naar de dichtstbijzijnde agent die meteen ingrijpt en Verlaine inreket. Hij wordt naar de *Amigo* in de Vrutstraat overgebracht en veroordeeld; niet zozeer omwille van de aanvaring met Rimbaud, echter wel omwille van de wettelijk verboden homoseksuele relatie met diezelfde.

Na een kort verblijf in de Karmelietengevangenis bij de Naamsepoort belandt Verlaine buiten Brussel, en wel in de gevangenis van Bergen, waar hij zestien maanden opgesloten zal blijven. De dagen die Verlaine slijt in de Belgische gevangenis zullen een marteling voor hem worden. Zowel het afscheid van zijn geliefde dichter als dat van de groene fee vallen hem zwaar. Hij huilt er *des pleurs de plomb* en zoekt zijn heil in de poëzie. Met onder andere in koffie gedoopte lucifers op kaasverpakkingen schrijft Paul Verlaine er zijn wijd gelauwerde gedichtenbundel *Cellulairement*. Verlaine verlaat de gevangenis als meesterdichter. ♦

